

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

PARTICIPATORY EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION OF THE
BASIC EDUCATION SCHOOL COMMISSION BASED ON SANGAHAVATTHU
DHAMMA IV UNDER THE OFFICE OF CHAIYAPHUM
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 1

พระสมุห์ขวัญชัย ปณญาวโร (สาธุการักษ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

พระสมุห์ขวัญชัย ปญญาวโร (สาลารักษ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

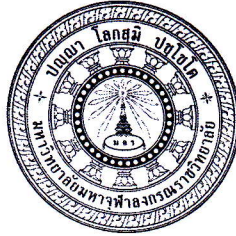
Participatory Educational Institution Administration of the Basic
Education School Commission based on Sanghavatthu
Dhamma IV under the Office of Chaiyaphum
Primary Education Service Area 1

Phra Khwanchai Paññavaro (Khwanchaisaiarak)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Educational Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามหลักสังคกวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑” ตามหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

กรรมการ

(รศ. ดร.สำเร็จ ยุรชัย)

กรรมการ

(พระครูสโมธานเขตคณารักษ์, ดร.)

กรรมการ

(ดร.สุนทร สายคำ)

คณะกรรมการควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย

พระครูสโมธานเขตคณารักษ์, ดร.

ประธานกรรมการ

ดร.สุนทร สายคำ

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระสมุห์ขวัญชัย ปญญาวโร)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑
- ผู้วิจัย** : พระสมุห์ขวัญชัย ปญญาวโร (สาสารักษ์)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร., ป.ธ. ๔, พธ.บ. (ศาสนา), M.A. (Philosophy), รป.ม. (บริหารรัฐกิจ), Ph.D. (Social Sciences), ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)
 - : ดร.สุนทร สายคำ, อส.บ. (วิศวกรรมไฟฟ้า), ป.บัณฑิต วิชาชีพอครู (ป.วิชาชีพอครู), ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา), พธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๙ มกราคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ๒) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ๓) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ กลุ่มตัวอย่างได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน ๖๒ โรงเรียน คณะกรรมการจำนวน ๕๕๘ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีมาตราส่วนประมาณค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ๐.๙๕ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (t-test แบบ Independent samples) และ (F – test แบบ one way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๔$, S.D. = . ๗๑) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คือ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๓.๑๖$, S.D. = .๖๘) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหว

วัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๓.๐๑$, S.D. = .๗๑) และด้านการบริหารงานงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๓.๐๑$, S.D. = .๘๒) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๒.๙๘$, S.D. = .๗๒)

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ จำแนกตามอายุพบว่า ต่ำกว่า ๓๕ ปี ๓๖-๕๐ ปี ๕๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และจำแนกตามเพศพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ พบว่า ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรักและความเอาใจใส่การปฏิบัติหน้าที่ (ร้อยละ ๒๒.๕๐) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนในสถานศึกษาอย่างเต็มกำลังเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ ๒๑.๖๖) และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการมาเรียนของผู้เรียน (ร้อยละ ๑๘.๓๓) ตามลำดับ

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ พบว่า ควรร่วมในการกำหนดกิจกรรม เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและการทำงานของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นรูปธรรม (ร้อยละ ๒๕.๘๑) ควรสนับสนุนการจัดอบรมแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และครูอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ ๒๐.๙๗) และร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ร้อยละ ๙.๖๗) ตามลำดับ

- Thesis Title** : Participatory Educational Institution Administration of the Basic Education School Commission based on Sangahavatthu Dhamma IV under the Office of Chaiyaphum Primary Education Service Area 1
- Researcher** : Phra Khwanchai Paññavaro (Khwanchaisaiarak)
- Degree** : Master of Arts (Buddhist Educational Administration)
- Thesis Supervisory Committee**
- : Phrakhru Samothankhetkanarak, Dr., Pali IV, B.A. (Religion), M.A. (Philosophy), M.P.A. (Master of Political Administration), Ph.D. (Social Sciences), Ph.D. (Educational Administration)
 - : Dr. Sunthon Saikham, B.Ind.Tech. (Electrical Engineering) Grad.Dip. (Teaching Profession), M.Ed. (Educational Technology), Ph.D. (Buddhist Educational Administration)
- Date of Graduation** : January 9, 2019

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the participation of the Basic Education School Commission under the Office of Chaiyaphum Primary Education Service Area 1 based on Sangahavatthu dhamma IV (Four bases of social solidarity; *sangahavatthu-dhamma*); 2) to study the ways to develop the participation of the Basic Education School Commission under the Office of Chaiyaphum Primary Education Service Area 1 based on Sangahavatthu dhamma IV; 3) to compare the participation of the Basic Education School Commission under the Office of Chaiyaphum Primary Education Service Area 1 based on Sangahavatthu dhamma IV. The samples of this research included 62 of the Basic Education School Commissions in Nong Bua Daeng district, Chaiyaphum province and 558 of the commission members. The tool used in this study was a rating scale questionnaire with its reliability value of 0.97. The statistics used in data analysis were: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test (Independent Samples) and f-test (One Way ANOVA).

The research results are as follows:

The mean score of the participation of the Basic Education School Commission under the Office of Chaiyaphum Primary Education Service Area 1 based on Sangahavatthu dhamma IV in overall was at a moderate level ($\bar{X} = 3.04$, $SD=0.71$). The

mean scores of the studied aspects were at the moderate level; the highest can be seen in the aspect of 'participatory academic administration based on Sangahavatthu dhamma ($\bar{X} = 3.16$, $SD = .68$), followed by that of 'participatory general affairs administration on Sangahavatthu dhamma ($\bar{X} = 3.01$, $SD = .71$), 'participatory financial administration on Sangahavatthu dhamma ($\bar{X} = 3.01$, $SD = .82$) and 'participatory personnel administration on Sangahavatthu dhamma ($\bar{X} = 2.98$, $SD = .72$).

Classified by the samples' personal factors of their education (bachelor degree or higher), age (lower than 35, 36- 50, 51-more) and gender, the comparative mean scores in both overall and each studied aspects of the participation of the Basic Education School Commission under the Office of Chaiyaphum Primary Education Service Area 1 based on Sangahavatthu dhamma IV were different with the statistical significance level at .01. This accepted the set hypothesis.

The ways to develop the participation of the Basic Education School Commission under the Office of Chaiyaphum Primary Education Service Area 1 based on Sangahavatthu dhamma IV were that a seminar to create morale and encouragement for personnel in the school should be arranged to pay attention to the performance of duties (22.50%), the administrators should fully support the performance of teachers in schools in order to achieve morale in the work (21.66%) and school administrators and teachers should create a teaching environment like to be a good friend in order to create a good attitude towards students' learning (16.33%), the administrators should participate in determining activities to reflect the opinions and work of educational institutions and communities (25.81%), they should support the training for parents, students and teachers regularly (20.97%) and participate in activities to encourage students to see the importance of local wisdom and culture (9.67 %) respectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์,ดร. ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และตรวจแก้ไขตลอดเวลาในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ และได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในการให้คำแนะนำและแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ รศ. ดร.สำเร็จ ยุธชัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่แนะนำแนวทางการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณ พระมหาพิสิฐ วิสิฐปัญญา, ดร., ป.ธ.๙, ผศ. ดร.ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม, ผศ. ดร.ประยูร แสงใส, ดร.สังวาล เพ็ญยุระและ ดร.สมปอง ชาสิงห์แก้ว ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยช่วยให้คำแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้ศึกษา และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษาที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาเป็นกตัญญูกตเวทิตาต่อพระคุณบิดาและมารดาครูบาอาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเป็นอย่างดีได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยให้เป็นผลสำเร็จได้ดียิ่ง

พระสมุห์ขวัญชัย ปญญาวโร (ศาลารักษ์)

๙ มกราคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามของการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๘
๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๙
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๒.๑ หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	๑๐
๒.๒ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๓
๒.๓ หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒๑
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔ การใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของ กรรมการสถานศึกษา	๓๐
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๙
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๔๖
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๐
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล	๕๒

	ช
๔.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๓
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์	๕๓
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๗๙
๕.๑ สรุปผล	๗๙
๕.๒ อภิปรายผล	๘๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๒
บรรณานุกรม	๘๔
ภาคผนวก	๘๙
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๙๐
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	๙๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๑๑
๙๘	
ภาคผนวก ค.	๑๐๒
หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	๑๐๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๐๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรในประเทศไทย ทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจและสังคม ดังจะเห็นได้จาก นโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาชาติ แผนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาด้วยการพัฒนามนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า มนุษย์จะมีความรู้ความสามารถนั้น จึงต้องจัดการศึกษาให้กับมนุษย์อย่างเต็มศักยภาพโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐให้ความสำคัญมาก โดยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้แบ่งขอบเขตการบริหารงานในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ออกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านบริหารงานสถานศึกษา ๒) การบริหารงานงบประมาณ ๓) การบริหารงานบุคคล ๔) การบริหารทั่วไป การบริหารการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ หัวใจสำคัญ คือ “การจัดการเรียนรู้” ซึ่งผู้ที่จัดการหัวใจในการเรียนรู้คือ ครู และผู้เรียน ส่งผลแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้คือ ความเจริญงอกงามของผู้เรียนที่มุ่งพัฒนา ๔ ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้านสังคมอย่างสมดุลและครบถ้วนทุกด้าน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เร่งรัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้สู่พัฒนาการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับให้ได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกๆ ด้าน รวมถึงการสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ การเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานการดำเนินงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและ ท้องถิ่นให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนนำเสนอต่อ สาธารณชน แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือ คณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานตามที่เห็นสมควรและ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีบทบาทในการกำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆของสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา ตามที่กฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษากำหนด และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในสถานศึกษาขนาดเล็ก จัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน ๙ คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการที่ เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนหนึ่งคน กรรมการที่ เป็นผู้แทนครู จำนวนหนึ่งคน กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคน กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนหนึ่งคน กรรมการที่ เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวนหนึ่งคน กรรมการที่ เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จำนวนหนึ่งรูปหรือหนึ่งคน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนสองรูปหรือสองคน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนหกคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่และผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการ^๑ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ (๒) และมาตรา ๘(๖) ว่าด้วยเรื่องให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ มีแผนยุทธศาสตร์ให้สถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่บริการ ได้บริหารจัดการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งได้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และรายงานให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาได้เสนอเสนอแนะ แนะนำ และร่วมกันบริหารสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๔๓ แต่จากการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ พบว่า คณะกรรมการ

^๑ สุพักตร์ พิบูลย์, กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือใคร มีบทบาทอย่างไร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา:<https://www.gotoknow.org/posts/๑๘๑๓๖๐> [๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑]

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาบางแห่งยังไม่ได้ให้ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาเท่าที่ควร ไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติตามบทบาทในการบริหารสถานศึกษาเพียงบางส่วนเท่านั้น และคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาไม่มากเท่าที่ควร^๒

การบริหารแบบมีส่วนร่วมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษานั้นภาพลักษณ์ของกรรมการสถานศึกษาจะต้องเปี่ยมด้วยคุณธรรมหลายประการจึงจะเอื้ออำนวยต่อการบริหารงาน และการบริหารงานที่ประกอบด้วยคุณธรรมจะทำให้การดำเนินงานขององค์กรไปสู่เป้าหมายได้ดีเสมอ ดังนั้นกรรมการสถานศึกษาควรมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการบริหารงาน คือ หลักสังคหวัตถุ ๔ หมายถึง ธรรมเป็นเครื่องสงเคราะห์กันและกัน พระพุทธองค์ทรงอุปมาสังคหวัตถุไว้ในสังคหสูตรเปรียบเหมือนกับพาหนะที่จะนำคนไปสู่ความเจริญในโลก ๒ โดยหลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย

๑. ทาน คือ การเกื้อกูลกันด้วยการให้ หมายถึง การให้ การเสียสละ หรือ การเอื้อเพื่อแบ่งปันของๆตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว

๒. ปิยวาจา คือ การใช้วาจาประสานไมตรี หมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ

๓. อัตถจริยา คือ การร่วมสร้างสรรค์อุดมการณ์ หมายถึง การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือ การปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

๔. สมานัตตตา คือ การร่วมทุกข์ร่วมสุขในทุกคราว หมายถึง การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอหรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย^๓

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนและเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ว่าคณะกรรมการสถานศึกษานั้นมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากน้อยเพียงใด ในการมีส่วนร่วมของชุมชน สถานศึกษา ครอบครัว องค์กรศาสนา และภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาวิถีการเรียนรู้ในชุมชนและกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมต่อการบริหารงาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของกรรมการสถานศึกษามากน้อยเพียงใด รวมทั้งศึกษาผลของการมีส่วนร่วมบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ และบุคลากรในสถานศึกษาว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง เพื่อที่จะทำให้ปัญหาและอุปสรรคนั้นให้น้อยลงหรือหมด

^๒ สุพักตร์ พิบูลย์, กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือใคร มีบทบาทอย่างไร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/๑๘๑๓๖๐> [๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑]

^๓ ออง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๐-๕๑, ตูรายละเอียดใน พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔๒.

ไปก่อให้เกิดความสามัคคี และความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างกรรมการสถานศึกษา และมีการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารในสถานศึกษา

ให้มีประสิทธิภาพต่อไปเพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปพัฒนาความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ คำถามของการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และอายุ มีความแตกต่างกันหรือไม่

๑.๒.๓ แนวทางการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และอายุ

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ โดยใช้หลักการ แนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วมการศึกษาและหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในพระไตรปิฎก (ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙) ตามกรอบแนวคิดและเนื้อหาสาระสำคัญ ๔ ด้าน คือ

- ๑) ด้านการมีส่วนร่วมตามหลักทาน
- ๒) ด้านการมีส่วนร่วมตามหลักปิยวาจา
- ๓) ด้านการมีส่วนร่วมตามหลักอิตถจริยา
- ๔) ด้านการมีส่วนร่วมตามหลักสมานัตตตา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

๑) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต ๑ จำนวน ๒๓๗ โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ๓๐๐ คน จำนวน ๑๓ โรงเรียน และโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า ๓๐๐ คน จำนวน ๒๒๔ โรงเรียน รวมจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด ๒,๒๑๑ รูป/คน

๒) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๖๒ โรงเรียน จำนวน ๕๕๘ รูป/คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต ๑ (กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^๔

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา และอายุ จำแนกได้ดังนี้

๑. เพศ ได้แก่
 - ๑.๑ ชาย
 - ๑.๒ หญิง
๒. วุฒิการศึกษา ได้แก่
 - ๒.๑ ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - ๒.๒ ปริญญาตรี
 - ๒.๓ สูงกว่าปริญญาตรี
๓. อายุ ได้แก่
 - ๓.๑ อายุต่ำกว่า ๓๕ ปี
 - ๓.๒ อายุ ๓๖ – ๕๐ ปี
 - ๓.๓ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป

๒) ตัวแปรตาม(Dependent Variables) พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ตามแนวทางทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔
๒. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานงบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ ๔
๓. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔

^๔ Krejcie and Margan, อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๕๓.

๔. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านประชากร

๑) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต ๑ จำนวน ๒๓๗ โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ๓๐๐ คน จำนวน ๑๓ โรงเรียน และโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า ๓๐๐ คน จำนวน ๒๒๔ โรงเรียน รวมจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด ๑,๘๘๖ รูป/คน

๒) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๖๒ โรงเรียน จำนวน ๓๒๗ รูป/คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต ๑ (กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan))

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเขตพื้นที่คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต ๑ ภายในเขตอำเภอหนองบัวแดง จำนวน ๖๒ โรงเรียน

๑.๔.๖ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๑ ถึง เดือนตุลาคม ๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๑๐ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ มีการนำหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ มามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ทุกโรงเรียน

๑.๕.๒ มีแนวทางการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาปฏิบัติและบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามภาระงาน มีงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานทั่วไป ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมกับประโยชน์ส่วนรวมของคนในชุมชน ร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาหรือการบริหารสถานศึกษา

๑) ทาน หมายถึง การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลุกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน

๒) ปิยะวาจา หมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน

๓) อุตถจริยา หมายถึง ช่วยเหลือกัน มีน้ำใจ มีจิตอาสา ช่วยกิจการไป

๔) สมานัตตตา หมายถึง การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน นิสสัยเป็นกันเอง

๑.๖.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือก และแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และผู้ทรงคุณวุฒิ

๑.๖.๓ หลักสังคหวัตถุ ๔ หมายถึง ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้, วิธีทำให้คนรัก, หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน เหมือนลิ่มสลักกรรที่ตรึงตัวรถไว้มิให้ชิ้นส่วนกระจัดไป ทำให้รถแล่นไปได้ตามที่ต้องการสังคหวัตถุ ๔ มี ๔ ประการ คือ

๑) ทาน หมายถึง การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน

๒) ปิยะวาจา หมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน

๓) อุตถจริยา หมายถึง ช่วยเหลือกัน มีน้ำใจ มีจิตอาสา ช่วยกิจการไป

๔) สมานัตตตา หมายถึง การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน นิสสัยเป็นกันเอง

๕) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

๖) การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง งบประมาณในลักษณะของการมุ่งใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้ได้บรรลุประโยชน์สูงสุด โดยบรรลุเป้าหมายของแผนงานที่วางไว้ ตามงบประมาณ

๗) การบริหารงานบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในการทำงานในหน่วยงานหรือ องค์กรเพื่อให้บุคคลมาปฏิบัติงานตามที่ต้องการ และให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๘) การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการและงานสารบรรณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี งานพัสดุ และระบบควบคุมภายใน ที่ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

๑.๖.๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ หมายถึง เป็นระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาการปกครองที่จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ครอบคลุมมากขึ้น เดิมมีสำนักงานประจำแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ใช้ชื่อว่า "สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) และต่อมา

ได้มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น ๒ ระดับ คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

๑.๖.๕ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หมายถึง การบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามาแบบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจงาน ๔ ด้านหลักคือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไปของสถานศึกษาโดยมีหลักธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยว ตามแบบสังคหวัตถุ ๔ คือ

- ๑) การบริหารตามหลัก ทาน
- ๒) การบริหารตามหลัก ปิยวาจา
- ๓) การบริหารตามหลัก อุตถจริยา
- ๔) การบริหารตามหลัก สมานัตตตา

๑.๖.๖. เพศ หมายถึง ความแตกต่างระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงตาม สภาพทางสังคม ซึ่งไม่จำเป็นต้องแบ่งตามลักษณะทางกายเสมอไป

๑.๖.๗. วุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารสถานศึกษา

๑.๖.๘. อายุ หมายถึง เป็นการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา โดยมากจะนับเป็นจำนวนเต็มปี หรือเป็นเดือนสำหรับเด็กเล็ก

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ได้ใช้แนวทางการวิจัยวิธีวิจัยทางพุทธบริหารการศึกษา อันเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีวิธีการดังนี้

- ๑.๗.๑ การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๗.๒ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือ การลงพื้นที่โดยการสำรวจสภาพทั่วไปของสถานศึกษา
- ๑.๗.๓ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือ การลงพื้นที่สัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาแบบเจาะลึก
- ๑.๗.๔ การบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกและใช้แบบสอบถาม
- ๑.๗.๕ การบันทึกเสียง
 - เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีดังนี้
 - ๑) แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม
 - ๒) สมุดบันทึก
 - ๓) เครื่องบันทึกเสียง

และประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และด้วยวิธีการสังเกต นอกจากนี้ก็เทียบเคียงกับเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการบรรยาย อธิบาย ข้อเท็จจริงและสรุปข้อมูลเป็นตัวเลข โดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ เพื่อให้มีความชัดเจนในการ นำเสนอ ผู้วิจัยได้ใช้รูปภาพ แผนผัง ตาราง ประกอบการนำเสนอด้วย

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๘.๑ ได้รับสารสนเทศ ข้อเท็จจริง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำหลักสังกัด ๔ ไปใช้ร่วมบริหารงานในสถานศึกษา

๑.๘.๒ ได้แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังกัด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๑.๘.๓ ได้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้สำหรับการพัฒนาการบริหารงาน ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังกัด ๔ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

๒.๑ หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

๒.๒ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๓ หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔ การใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของ กรรมการสถานศึกษา

๒.๔.๑ ด้านการมีส่วนร่วมตามหลักทาน

๒.๔.๒ ด้านการมีส่วนร่วมตามหลักปิยวาจา

๒.๔.๓ ด้านการมีส่วนร่วมตามหลักอหัตถจริยา

๒.๔.๔ ด้านการมีส่วนร่วมตามหลักสมานัตตตา

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

๒.๑.๑ ความหมายการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงาน ของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน หรืออธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย หรือรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดีกรมต่างๆและครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ และกลุ่มบุคคล เหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการ ดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย และอื่นๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการบริหาร การศึกษา” หรือ “งานบริหารการศึกษา” นั่นเอง ทั้งนี้ก็มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาที่มีความหมายครอบคลุมตรงกันไว้หลายประการดังนี้

ถวิล เกษสุพรรณ กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงกระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้^๑

สมเดช สรวินดี กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลปะในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต^๒

ธงชัย สันติวงษ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง งานของ หัวหน้าหรือผู้นำที่จะต้องกระทำ เพื่อให้กลุ่มต่างๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่รวมกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผลโดยได้ประสิทธิภาพ กล่าวอย่างง่าย ๆ การบริหารคือ การทำให้ งานเสร็จลงได้โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำให้เสร็จนั่นเอง^๓

ธีระ รุญเจริญ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ แนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบของผู้บริหารอันเกี่ยวข้องกับกิจการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ระหว่างกัน เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ต้องการการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม เป็นการดำเนินงานที่มี เป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ^๔

ชาญชัย อาจินสมภาร ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพลต่อคนกลุ่มหนึ่งนั่นคือนักเรียนเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการใช้กลุ่มคนกลุ่มที่สองซึ่งได้แก่ครู ในฐานะตัวแทนดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ^๕

ณัฐรฎา พวงธรรม กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงกระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาผู้รับการศึกษาคือนักเรียนสู่ความก้าวหน้า

^๑ ถวิล เกษสุพรรณ, “การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต ๕”, **ปริญาญาคูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๒).

^๒ สมเดช สรวินดี, “การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต ๕”, **วิทยานิพนธ์ปริญาญาคูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๓).

^๓ ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนานิพนธ์, ๒๕๕๐).

^๔ ธีระ รุญเจริญ, **ความเป็นมืออาชีพในการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษายุคปฏิรูป การศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๕๓).

^๕ ชาญชัย อาจินสมภาร, **กลยุทธ์การเป็นผู้นำสำหรับนักบริหารประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑** (ชัยภูมิ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศัยภูมิ เขต ๑, ๒๕๕๓).

เจริญงอกงามส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียน เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ^๖

ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการดำเนินงานร่วมกับกลุ่มบุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ^๗

เลิศดาว กลิ่นศรีสุข ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และ เศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน^๘

จำเนียร พลหาญ ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า การที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาคนในสังคม โดยใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้คนในสังคมเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข^๙

วาสนา มั่นชัย ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดย

กระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่^{๑๐}

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการร่วมมือกันของบุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไป ทำกิจกรรมต่างๆเพื่อการพัฒนาสมาชิกในสังคมทุกๆด้านอย่างมีระเบียบแบบแผนโดยใช้ทรัพยากร

^๖ ธีรธรรมา พวงจันทร์. “การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓).

^๗ ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล. “การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต ๔”, ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๓).

^๘ เลิศดาว กลิ่นศรีสุข พิมพ์ลักษณ์, นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖

^๙ จำเนียร พลหาญ วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ : ๑๑ ฉบับที่ : ๑ เลขหน้า : ๒๗๑-๒๘๖ ปีพ.ศ. : ๒๕๖๐

^{๑๐} วาสนา มั่นชัย . การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิทย์วิสิทธิ์. (๒๕๔๙).

การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้คนในสังคมดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

๒.๑.๒ กระบวนการบริหาร

การบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกันการบริหารที่ดีจึงต้องอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลัก การบวนการบริหารที่นิยมกันมากที่สุดและสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานต่างๆ ไป คือกระบวนการบริหารของลูเธอร์ กุลิค (Luther Gulick) มีองค์ประกอบและขั้นตอน ๗ ขั้นตอน รวมเรียกว่า "POSDCoRB" ซึ่งเป็นอักษรนำขององค์ประกอบกระบวนการ ดังนี้

๑. การวางแผนงาน (Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการ แผนปฏิบัติงาน และวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ผู้จัดการองค์กรต้องวางแผนงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เพราะแผนงานจะเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งองค์กร ซึ่งประกอบด้วย แผนงานหลัก และแผนงานย่อย แผนงานต้องมีลักษณะยืดหยุ่น

๒. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน และการจัดสายงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

๓. การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การส่งเสริมขวัญและกำลังใจ สวัสดิการ และการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน "คน" เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่ส่งผลให้ งานสำเร็จหรือล้มเหลว

๔. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าต้องมอบหมายหน้าที่ให้ลูกน้องแต่ละคนตามลำดับ โดยให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับความรับผิดชอบแต่ละ ตำแหน่ง ประกาศใช้ระเบียบให้ปฏิบัติตาม มีการตัดสินใจสั่งการ อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๕. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดมีการร่วมมือที่ดีและนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

๖. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ระดับต่างๆ ในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวและ ความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

๗. การบริหารงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำ งบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน

๒.๒ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาพอจะ สรุปได้ดังนี้ในอดีตจนถึง ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ในชุมชนมีบ้าน วัด ร่วมจัดการ ศึกษาไม่มีเกณฑ์ระเบียบที่ชัดเจน แต่เป็นการ ดำเนินการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคน ในชุมชน หรือในสังคมขณะนั้น

ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงส่งเสริม การศึกษาของ ไทย ทรงจัดรูปแบบการศึกษาให้มีระบบมีระเบียบปฏิบัติที่แน่นอนมากขึ้นและใน ปี

พ.ศ. ๒๔๕๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตำบลขึ้น ประกอบด้วยกรรมการ ๓ คน คือ กำนันหรือหัวหน้าตำบล ๑ คน เจ้าอธิการวัดซึ่งเป็นเจ้าคณะหมวดในตำบล ๑ รูป และแพทย์ประจำตำบล ๑ คน มีหน้าที่จัดตั้งโรงเรียน ทำนุบำรุง หาเด็กเข้าเรียนหาครูมาสอนในโรงเรียน เรียกโรงเรียนที่ตั้งใหม่ว่า “ โรงเรียน ประชาบาล ” ซึ่งดำรงอยู่ได้ด้วยทุนทรัพย์ของประชาชน

ปี พ.ศ. ๒๔๖๔ เริ่มกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับรูปของคณะกรรมการ ตั้งแต่เริ่มใช้พระราชบัญญัติการประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔ เรียกว่า กรรมการศึกษา

ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีสาระสำคัญ คือ คณะกรรมการ ศึกษาคัดเลือกจากผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า พ่อค้า ข้าราชการในพื้นที่ เป็น คณะกรรมการจำนวนอย่างน้อย ๙ คน แต่ไม่เกิน ๑๕ คน มีการกำหนดวาระและการพ้นจาก ตำแหน่ง รวมทั้งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน

ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่า ด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องด้วยมีข้อมูลจากผลการวิจัยมากมาย ยืนยันว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษายังไม่เกิดผลสำเร็จ ทั้งด้านการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ความพึงพอใจในผลงานของ ตนเอง การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา ฯลฯ ประกอบกับกระแสความต้องการให้คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จัดการประชุม ทางไกล เรื่องบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เผยแพร่ ทางสื่อโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ศึกษาและได้ดำเนินการให้ บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

หลังจากคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาได้มีส่วนร่วมในโรงเรียน มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางและผลการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษามากมาย ผลการวิจัย พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ การปฏิบัติงานด้านโครงสร้างเป็นไปตามระเบียบที่กำหนด แต่การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนเน้นด้านการสนับสนุนการดำเนินงานมากกว่าการร่วมกำหนดนโยบาย และการร่วมพัฒนาการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เน้นหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของชุมชน และการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาองค์กร ชุมชนความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้และสามารถจัดการศึกษาในชุมชนได้ทำให้

กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนหลายฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนในการจัดการศึกษาของชุมชน และมีระเบียบคณะกรรมการสถานศึกษาฉบับแรกที่กำหนดให้ผู้หญิงสามารถเข้ามามีบทบาทในการเป็นกรรมการสถานศึกษา ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสมากขึ้นในการทำงานเพื่อชุมชนและโรงเรียน รวมทั้งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นและจะมีบทบาทมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับนี้เพิ่มเติมรูปแบบใน ปี พ.ศ. ๒๕๔๕^{๑๑}

สรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เห็นความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากที่สุดมุ่งเน้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้านการบริหาร การจัดการศึกษาในโรงเรียนมิใช่เพียงแต่การร่วมทุนทรัพย์ แรงงานเท่านั้น เพราะการจัดการศึกษาที่มีชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียนนั้นจะสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

๒.๒.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามกฎกระทรวงที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ และนอกจากนี้ยังได้กำหนดจำนวนคุณสมบัติ วิธีการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการด้วย

๒.๒.๒ ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำ งานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ จึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ บุคคลที่ได้รับการ คัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

^{๑๑} กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑).

ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งในส่วนของค่านิยมและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพครูมีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการการสนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานงานผลการจัดการศึกษา

ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการที่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่องการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และเชื่อมโยงแผนพัฒนาการศึกษา กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้สะท้อนภาพของความรัก ความศรัทธาความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบันไปสู่ศิษย์รุ่นหลัง ให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำ เสนอและเติมเต็ม ข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริม ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดง บทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผลการประชุม และสนับสนุน ด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานามติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จึงต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลาย และเข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศร่างกายแรงใจพัฒนาสถานศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคมเข้มแข็ง และประเทศชาติก้าวหน้า

๒.๒.๓ บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริม สนับสนุน กิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย มาตรฐานในการบริหารจัดการทาง การศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จนั้นสถานศึกษาและคณะกรรมการต้องเข้าใจ บทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน ควรมีรูปแบบ วิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกันโดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา การศึกษาให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

๒.๒.๔ บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษามี บทบาทหน้าที่ดังนี้

๑. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย และ แผน ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

๒. จัดตั้งงบประมาณ และรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

๓. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น

๔. จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัด การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๕. ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

๖. กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และการดำเนินการทางวินัยกับครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

๗. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษารวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหา ผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

๘. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ความร่วมมือในการประเมิน คุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๙. ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและสถาบัน อื่นในชุมชนและท้องถิ่น

๑๐. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมาย และ ตามที่กฎหมายกำหนด

๒.๒.๕ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปลำเนาหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

๑. กำกับการดำเนินงานกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

๓. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๒.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษากับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจแบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ (๑) กำกับ (๒) ส่งเสริม สนับสนุน และ (๓) มีอำนาจอื่นตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด ซึ่งมีกรอบในการดำเนินงาน ดังนี้ ๑. อำนาจหน้าที่ในการกำกับ หมายถึงการกำกับให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ

ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อำนาจหน้าที่ในการกำกับการดำเนินงานของสถานศึกษา หลายคนเปรียบเทียบกับทำหน้าที่ คล้ายกรรมกรกำกับเส้น (Lineman) ในกีฬาฟุตบอล คือ กรรมการกำกับเส้นไม่ใช่ผู้ตัดสิน และ ไม่ใช่ตัวนักกีฬาฟุตบอลในสนาม ไม่มีสิทธิเป่านกหวีด ไม่มีสิทธิเตะฟุตบอลในขณะที่มีการแข่งขัน เพราะคนมีสิทธิเป่านกหวีดคือกรรมการตัดสิน (Referee) คนมีสิทธิเตะฟุตบอล คือ นักกีฬาของทั้ง สองทีม ส่วนกรรมการกำกับเส้นมีสิทธิและหน้าที่ในการยกธงเมื่อผู้เล่นไม่ปฏิบัติตามกติกา เมื่อ กรรมการกำกับเส้นยกธง กรรมการตัดสินก็จะเป่านกหวีดยุติการ

แข่งขันชั่วคราวก่อนเริ่มเล่นใหม่ ซึ่งโดยบทบาทนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาต้องคอยกำกับสถานศึกษา โดยการติดตามการ ปฏิบัติงานของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความเห็น ให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษา เพื่อให้สถานศึกษา ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกติกา ได้แก่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และของสถานศึกษาเอง หากสถานศึกษาดำเนินการไม่สอดคล้องหรือไม่ดำเนินการให้เป็นไป ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายดังกล่าว คณะกรรมการสถานศึกษาต้องแจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการ หากสถานศึกษายังไม่ดำเนินการ คณะกรรมการต้องเสนอความเห็นไปยังกรรมการตัดสิน (เปานกหวีด) ซึ่งได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาสั่งการหรือแจ้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สั่งการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ๒. อำนาจในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความ เข้มแข็ง บริหารงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่เยาวชนและ ประชาชนได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง และจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ศรัทธา เชื่อถือ ของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ๓. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา อำนาจหน้าที่ในส่วนนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นตอนและวิธีการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป (ระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖ และข้อ ๗)

๑. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบัน เพื่อกำหนดจำนวนและสัดส่วนของกรรมการในแต่ละองค์ประกอบว่ามีจำนวนเท่าใด รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้นเท่าใดซึ่งจะต้องน้อยกว่า ๗ คน และไม่เกิน ๑๕ คน การกำหนดจำนวน และสัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษานั้น ให้

คำนึงถึงกรรมการที่เป็นสตรีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกรรมการทั้งหมดนั้น ในกรณีที่ได้ พยายามดำเนินการสรรหาตามกระบวนการในข้อ ๗ แห่งระเบียบแล้วไม่สามารถสรรหาได้ตาม จำนวนและสัดส่วนข้างต้นก็ให้ปรับยืดหยุ่นจำนวนกรรมการที่เป็นสตรีได้ ซึ่งอาจมีจำนวนน้อยกว่าหรือไม่มีก็ได้แต่ทั้งนี้ต้องรายงานเหตุผลความจำเป็นหรือข้อจำกัดในการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปทราบในช่วงการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

๒. ประกาศรับสมัครกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็น ผู้แทนของผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า ซึ่งควรมีเวลารับ สมัคร ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ก่อนถึงวันดำเนินการคัดเลือก โดยจัดส่งประกาศไปยังกลุ่มบุคคลหรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๓. ดำเนินการคัดเลือกกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบต่างๆได้แก่ ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า ดังนี้

๓.๑ กรณีที่มีผู้สมัครมากกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใด ให้ผู้สมัครในองค์ประกอบนั้นคัดเลือกกันเองโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง การประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบนั้นๆ

๓.๒ กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดก็ถือว่าผู้สมัครในองค์ประกอบนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการสถานศึกษา

๓.๓ กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครน้อยกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใด ก็ถือว่าผู้สมัครเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบนั้น และให้คณะกรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบันเสนอรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้แทนขององค์กรนั้นจำนวน ๒ เท่าของจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่ยังไม่ครบ

ตามจำนวนทั้งหมดขององค์ประกอบนั้น แล้วให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเองโดย วิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง การประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่ยังไม่ครบในองค์ประกอบนั้นๆ

๓.๔ กรณีที่ไม่มีผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ให้คณะกรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบันเสนอรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้แทนขององค์กรนั้น จำนวน ๒ เท่าของจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่ยังไม่ครบตามจำนวนทั้งหมดขององค์ประกอบนั้น แล้วให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเองโดย วิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง การประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบนั้นๆ

๔. ดำเนินการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบประชุมร่วมกัน เพื่อเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒ เท่าของจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วให้ผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกใน ๕ องค์ประกอบร่วมกันคัดเลือกโดยวิธีการใด วิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง การประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้

๕. เสนอรายชื่อกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอหรือผู้อำนวยการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อลงนามแต่งตั้งกรรมการสถานศึกษาต่อไป พร้อมทั้งรายงานเหตุผลความจำเป็น และข้อจำกัดในการดำเนินการใดๆที่ไม่เป็นไปตามระเบียบฯ กำหนด การดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวในครั้งแรกให้ดำเนินการภายใน ๑๒๐ วันนับตั้งแต่ ประกาศใช้ระเบียบฯ ครั้งต่อไปให้ดำเนินการภายใน ๔๕ วันนับจากวันครบวาระของคณะกรรมการ ขั้นตอนและวิธีการสรรหากรรมการสถานศึกษาแทนตำแหน่งที่ว่าง (ระเบียบ ข้อ ๑๒) เมื่อ มีกรณีที่กรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบหนึ่งองค์ประกอบใดว่างลงก่อนครบวาระและมีเวลา เหลืออยู่เกินกว่า ๙๐ วัน ให้สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาเท่าที่มีอยู่ ดำเนินการให้ได้มาซึ่ง กรรมการสถานศึกษาใน

องค์ประกอบนั้นๆภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่วางลงโดยดำเนินการตาม ขั้นตอนและวิธีการ เช่นเดียวกับการสรรหากรรมการสถานศึกษาโดยทั่วไป เพียงแต่ดำเนินการ เฉพาะในองค์ประกอบที่มี กรรมการศึกษาว่างลงเท่านั้น ขั้นตอนและวิธีการจับฉลากเพื่อให้กรรมการสถานศึกษาพ้นจาก ตำแหน่ง (ระเบียบข้อ ๑๐) เมื่อครบกำหนด ๒ ปี นับแต่กรรมการสถานศึกษาชุดแรกเข้าดำรง ตำแหน่งให้สถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อดำเนินการจับฉลากให้กรรมการ สถานศึกษาพ้นจากตำแหน่ง จำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด ยกเว้นผู้บริหาร สถานศึกษาซึ่งเป็นกรรมการ และเลขานุการ

๒.๓ หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔

๒.๓.๑ ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายในบริบทที่แตกต่างกันไว้หลายประการ ดังนี้

วินชัย โกลละสุต กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลใน องค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพและสำเร็จทั้งนี้การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใด ๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการ บริหารเป็นเกณฑ์ ^{๑๒}

ทำนอง ภูเกิดพิมพ์ กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงาน ร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศ ตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ^{๑๓}

^{๑๒} วินชัย โกลละสุต. การบริหารแบบมีส่วนร่วม.กรุงเทพฯ : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย.(๒๕๔๙).

^{๑๓} ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. การพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านโนนอานวย อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.(๒๕๔๗).

จันทรานี สงวนนาม ให้ความหมายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล^{๑๔}

โนชญ์ ชาญด้วยกิจ การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้กับประชาชนในชุมชน การมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) การมีความผูกพัน(Commitment) ทั้งส่วนบุคคล กลุ่มต่าง ๆ ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือหลายเรื่องร่วมกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการกับปัญหาของตนเองได้อย่างเต็มที่และเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม และชุมชนใหม่ความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของชุมชนทำให้เกิดความผูกพัน ต่อภารกิจของตนที่มีส่วนร่วมต่อองค์กรในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่จัดตั้งขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการของสังคมและชุมชน^{๑๕}

สมยศ นาวิการ กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กรไม่ใช่เพียงแค่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย^{๑๖}

สันติ บุญภิรมย์ ได้ให้ทรรศนะของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็น การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มองเห็นว่าบุคลากรทุกคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน โดยนำความสามารถของแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าภายใต้บริบทของสถานศึกษานั้นๆ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า ตามลำพังเพียงแต่ผู้บริหารผู้เดียวย่อมมีข้อจำกัด ภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว สามารถแก้ไขได้โดยการ บริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งมีศักยภาพทางการบริหารเป็นทวีคูณ^{๑๗}

^{๑๔} จันทรานี สงวนนาม.ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยท์. (๒๕๔๕).

^{๑๕} โนชญ์ ชาญด้วยกิจ.การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๒. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.(๒๕๕๓).

^{๑๖} สมยศ นาวิการ.การบริหารและพฤติกรรมองค์กร เรื่องการจูงใจ:จากแนวความคิดไปสู่การประยุกต์ใช้ กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์บรรณกิจ.(๒๕๔๐).

^{๑๗} สันติ บุญภิรมย์, นวัตกรรมการบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๒), ๒.

เมตต์ เมตการุณจิต ได้กล่าวหลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า คือ การสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบ^{๑๘}

จันทราณี สงวนนาม กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนการ ประเมินผล^{๑๙}

ฉลาด จันทรสมบัติ ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาแก้ปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดย การยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักการร่วมคิดร่วมทำร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ^{๒๐}

ชูชาติ พวงสมจิตร ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน^{๒๑}

ประภาพรรณ รักเลี้ยง ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสม ตั้งแต่ การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ไข ปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงาน/รางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงาน หรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้น นั่นคือร่วมทั้งผิดและชอบ^{๒๒}

สรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจาก การบริหารงานในองค์กร

^{๑๘} เมตต์ เมตการุณจิต, การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๓), ๑๐.

^{๑๙} จันทราณี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (นนทบุรี: บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๓), ๑๖๗

^{๒๐} ฉลาด จันทรสมบัติ, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น,” วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ๒, ๑(มกราคม-เมษายน ๒๕๕๓): ๑๗๖-๑๗๗.

^{๒๑} ชูชาติ พวงสมจิตร, ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, ๒๕๕๕), ๒๐๙-๒๑๑.

^{๒๒} ประภาพรรณ รักเลี้ยง, หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (ม.ป.ท., ๒๕๕๖), ๑๒๓.

๒.๓.๒ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดที่แตกต่างกัน ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ ได้ให้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็น การบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ศิลปะในการบริหารมากกว่าใช้ศาสตร์ สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงานให้เขามีส่วนร่วมปริมาณเท่าใด เป็นคำถามที่ตอบได้ยากมากซึ่งไม่มีสูตรสำเร็จ ขึ้นอยู่ กับทักษะ ประสบการณ์ รวมถึงความสามารถในการจัดการของผู้บริหารแต่ละคน ดังนั้นแนวทางการ บริหารแบบมีส่วนร่วม อาจจำแนกได้ดังนี้

๑. การร่วมคิด หมายความว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานบางคน บางกลุ่มหรือทั้งหมดร่วมคิด อาจจะเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม การร่วมคิดมีประโยชน์หลายประการต่อองค์กร โดยทั่วไปก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นการเปิดใจของผู้บริหาร อย่างไรก็ตาม การคิดเป็น กระบวนการขั้นต้นของการดำเนินงาน สำหรับการเริ่มต้นด้วยการคิดก็คือการแสดงความเป็นเจ้าของ ตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

๒. การร่วมทำหมายความว่า ผู้บริหารจะต้องนำผลของการร่วมคิดที่ได้ตกลงแล้วนำไปสู่ การปฏิบัติในระยะเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงานในแต่ละคนใน ความ แตกต่างที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงต่อองค์กร ดังนั้นการร่วมทำจะต้องคำนึงถึงทีมงานที่มี ศักยภาพ เป็นสำคัญ

๓. ร่วมประเมินผลงาน หมายความว่า การประเมินผลงานต้องไม่มอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่าย หนึ่งโดยเฉพาะที่เรียกว่า ฝ่ายประเมินผล แต่การประเมินผลงานที่ดีจะต้องเป็นผลมาจากการกำหนด เครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ โดยผู้ร่วมงานในแต่ละฝ่ายแต่ละแผนกได้มีโอกาสร่วมกันเสนอประเด็นที่ ต้องการวัดผล พร้อมทั้งกำหนดค่าคะแนนที่เหมาะสม เมื่อได้คะแนนจากการวัดผลแล้วนำคะแนน ดังกล่าวไปใช้ในการประเมินผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือเทียบเคียงกับการปฏิบัติในรอบปีที่ผ่านมาก็ได้

๔. ร่วมยอมรับในผลการประเมิน หมายความว่า ผลของการประเมินที่เกิดขึ้นจาก เครื่องมือ วัดผลที่มีคุณภาพ ผลของการประเมินจะปรากฏออกมาในรูปแบบลักษณะใดก็ต้องยอมรับ และไม่ควร โยนความรับผิดชอบอันเกิดจากการปฏิบัติให้บุคคลใดหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้ จะต้องรับผิดชอบ ร่วมกันทั้งทีมงาน

๕. ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ หมายความว่า การปฏิบัติในทุกองค์กร เมื่อวงจรการ ปฏิบัติงานจบลง ผลของงานทั้งผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ มีความจำเป็นจะต้องเสนอแนะปรับปรุง การ ท างานเพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นไป โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมสอดคล้อง กับบริบทที่ เปลี่ยนแปลงไป ปรับปรุงตามความเหมาะสม เพื่อยกระดับวิธีการบริหารของตนเองต่อไป จะเห็นได้ว่า แนวทางการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม นั้น ผู้บริหารเองต้องมีความรู้ ความสามารถและ ทักษะในการบริหารเพื่อจุดประกายให้ทุกคนที่เข้าร่วมงานได้เกิดการหยั่งรู้ในงาน ตามบทบาท หน้าที่ พร้อมทั้งจะทำงานควบคู่ไปกับผู้บริหารอย่างเต็มกำลังความสามารถ ถึงอย่างไร ก็ตามประการ

สำคัญคือ ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมตลอดเวลาตามแนวทางการ ดำเนินการ แบบมีส่วนร่วมและต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสในวิถีแห่งประชาธิปไตย^{๒๓}

ทิพวรรณ เสนจันทร์ฉชัย ได้นำเสนอการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิค ขบา ๕ กลีบ มาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

กลีบที่ ๑ R (Review) คือ การร่วมกันทบทวน ศึกษาผลการจัดการศึกษาในห้วงเวลาที่ ผ่าน มาจากข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ทบทวนบริบทของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นโอกาส วิฤติ ปัญหา และอุปสรรค หากพบว่าดีเหมาะสมอยู่แล้วจึงสานต่อ หากพบว่ามีส่วนที่ยังบกพร่องจึง ปรับปรุงแก้ไข หรือคิดใหม่ทำใหม่

กลีบที่ ๒ A (Appreciative Inquiry) คือ การร่วมเสริมสร้างพลังบวกโดยการจัดกิจกรรม ต่างๆที่เป็นการสานสัมพันธ์ เสริมสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องในการร่วมคิดร่วม พัฒนาการศึกษา

กลีบที่ ๓ V (Vision/Share Vision) คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้วยการร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ เพราะวิสัยทัศน์เป็นความ ฝันของทุกคนหากเราร่วมกันคิดดี ปฏิบัติดีเพื่อให้ฝันเป็นจริง รวมทั้งครูและบุคลากรปฏิบัติงานอย่างมี พลังแล้ว เชื่อได้ ว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขแน่นอน

กลีบที่ ๔ O (Opportunity) คือ การร่วมกันสร้างโอกาสสร้างทุกๆสถานการณ์ให้เป็น โอกาส แม้สถานการณ์นั้นจะเป็นวิฤติก็ตาม ไม่นำเอาวิฤติและความขาดแคลนมาเป็นข้ออ้างหรือ อุปสรรคใน การท างานร่วมแรงร่วมใจ ร่วมลงมือดำเนินการใดๆ ก็ตามที่ก่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน บุคลากร สถานศึกษา และชุมชน

กลีบที่ ๕ R (Result) คือ การร่วมกันมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพราะผลสัมฤทธิ์เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจาก การบริหารหรือการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังมากที่สุด คือ คุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพของการจัดการศึกษา การให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ใดๆ นั้นเป็นสิ่งที่ยากยิ่ง ดังนั้นจึงได้คิด วางแผนร่วมปฏิบัติกิจกรรมที่จะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ อีกทั้งร่วมกันประเมินผลกิจกรรมตลอดจนร่วมกัน ปรับปรุงแก้ไข^{๒๔}

คริส อากีร์ส (Chris Argyris) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการจูงใจให้ผู้ร่วม ปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การ ควรประกอบด้วยสาระสำคัญ อย่างน้อย ๓ ประการ คือ

^{๒๓} สันติ บุญภิรมย์, นวัตกรรมการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่๒ (กรุงเทพมหานคร:บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๒), ๖๒-๖๓.

^{๒๔} ทิพวรรณ เสนจันทร์ฉชัย, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิคจำปา ๕ กลีบ,” วิชาการ ๑๓, ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๓): ๓๖

๑. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับองค์การ ที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ แม้เพียงได้รับ ฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การแล้ว

๒. การมีส่วนร่วมช่วยทำให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิก แสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มสมาชิก และความ ร่วมมือนั้นจะแพร่ขยายไปทั้งองค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการ ยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งทางใจ การยอมรับ การสนับสนุน และ ผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

๓. การมีส่วนร่วมช่วยทำให้เกิดความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการ ปฏิบัติงานขององค์การ^{๒๕}

สแวนส์เบอร์ก (Swansburg) ศาสตราจารย์แห่งวิทยาลัยการแพทย์จอร์เจีย ได้แบ่งองค์ประกอบส าคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑. การไว้วางใจกัน (trust) การไว้วางใจกันถือว่าเป็นปรัชญาพื้นฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์หากได้รับความไว้วางใจให้ ดำเนินงาน ฝ่ายบริหารเพียงดูแลความก้าวหน้าเป็นระยะๆ และดูแลผลสุดท้ายของงานก็เพียงพอแล้ว ดังนั้นฝ่ายบริหารจึงควรมอบอำนาจการตัดสินใจเท่าที่จะสามารถทำได้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

๒. ความผูกพัน (Commitment) การที่แต่ละคนทั้งผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาได้มาปฏิบัติ ร่วมกัน มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความผูกพันต่อกัน และการที่บุคคลใน องค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รู้เป้าหมายขององค์กร จะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และพร้อมที่จะทำผลประโยชน์ให้กับองค์กร

๓. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ (goals and objectives) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ร่วมกันของผู้บริหาร ร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ย่อมขจัดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน มีการท างานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบ ร่วมกัน ผลผลิตหรือผลงานก็จะออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ (autonomy) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานมีความเป็นอิสระในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ

๕. คุณลักษณะอื่นๆ (other characteristics) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรเป็นเรื่องของการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมไม่ใช่การกีดกันคนออกไปจากการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วม นั้นต้อง เป็นไปโดยความสมัครใจไม่ใช่การบังคับ^{๒๖}

^{๒๕} คริส อากีร์ริส (Chris Argyris), Human behavior at work: Organizational behavior (New York: McGraw-Hill, 1981), 162-167.

^{๒๖} สแวนส์เบอร์ก (Swansburg), "A Ladder of Citizen Participation," Journal of the American Institute of Planners, 35, 4 (July 1969):216-224.

อุซซี (Uzzi) กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “Participative management: What it is and is not” ว่าสิ่งสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมมี ๒ ประการ คือ

๑. การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีบทบาทในการร่วมตัดสินใจ ดังนั้นข้อมูลข่าวสารจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่จะทำให้ การตัดสินใจนั้นถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในส่วนนี้ อุซซี สรุปว่า “การศึกษา” คือ กุญแจสำคัญ ที่จะทำให้ความพยายามในการมีส่วนร่วมทุกชนิดประสบความสำเร็จ

๒. พนักงานทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการร่วมกัน และร่วมมือกันอย่างเต็มที่ตาม กระบวนการมีส่วนร่วม^{๒๗}

ซูชาติ พ่วงสมจิตร สังเคราะห์แนวคิดจากนักวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วม และสรุปว่า หลัก ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามี ๔ ประการ ดังนี้

๑. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
๒. การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ
๓. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน
๔. การไว้วางใจกัน^{๒๘}

ไบร์แมน (Bryman) ได้เสนอแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่จะมีผลต่อทัศนคติ การปฏิบัติงานและการกระตุ้นใจผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ ๔ ประการ ได้แก่

๑. บรรยากาศของการมีส่วนร่วมควรจะต้องทำให้แนวทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายมีความ ชัดเจนยิ่งขึ้นและบรรยากาศจะมีลักษณะของการไม่เป็นทางการมากกว่า
๒. ผู้บังคับบัญชาควรเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคลกับเป้าหมายองค์การให้เท่าเทียมกัน
๓. ผู้มีส่วนร่วมจะเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้นถ้ามีแรงจูงใจและความเป็นอิสระเพิ่มขึ้นซึ่ง จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น
๔. บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

๒.๓.๓ ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การ ซึ่ง

จันทร์ธานี สงวนนาม ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

๑. ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์การ

^{๒๗} อุซซี (Uzzi) John M. Cohen and Norman T. Uphoff, Rural development participation, (New York: Rural Development Committee Center for International Studies Connell University, 1977), 219-220.

^{๒๘} ซูชาติ พ่วงสมจิตร, ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา, ๒๐๙-๒๑๑.

๒. ลดความขัดแย้งในการทำงาน เพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น
๓. สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
๔. ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำ
๕. สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร
๖. ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม
๗. ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
๘. ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ^{๒๙}

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดคนเดียว
๒. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยาคือทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลงในขณะที่เดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น
๓. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
๔. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกันเกิดความมีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น
๕. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้นและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น ^{๓๐}

แอนโทนี (Anthony) สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ๘ ประการ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. ก่อให้เกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยปกติแล้วบุคคลย่อมมีธรรมชาติ ที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงทำให้ต้องปรับตัวจากสภาพที่เคยชิน แต่การบริหาร แบบมีส่วนร่วมทำให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนั้น เมื่อหน่วยงานมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง บุคลากรในหน่วยงานก็สามารถรับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ ดีกว่าหน่วยงานที่ไม่ได้บริหารงานในลักษณะนี้
๒. ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน และผู้บริหารกับสหภาพแรงงานราบรื่น ขึ้นเนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้กลุ่มต่างๆ กล้าเปิดเผยความไม่พอใจต่างๆ ออกมา ทำให้ลด ความสูญเสียต่างๆ อันเนื่องมาจากการขาดงาน การนัดหยุดงานหรือการทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ

^{๒๙} จันทรานี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๓(นนทบุรี: บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๓), ๑๖๘.

^{๓๐} สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, “รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา” วารสารวิชาการกรมวิชาการ ๕, ๔ (เมษายน ๒๕๔๕): ๕๐

๓. ทำให้พนักงานมีความผูกพันต่อหน่วยงานมากขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงาน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของหน่วยงานทำให้พนักงานเกิดความนับถือตนเองและรู้ว่า ตนเองมีคุณค่าต่อหน่วยงาน ผลงานต่างๆ ของหน่วยงานมาจากความร่วมมือของทุกคนในหน่วยงานส่งผลให้เกิดความรักความผูกพันต่อหน่วยงาน

๔. ทำให้มีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น เมื่อพนักงานได้มีส่วนร่วมตัดสินใจกับฝ่ายบริหารพนักงานจะเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของฝ่ายบริหารได้ดีขึ้น และการบริหารลักษณะนี้ ก็ช่วยให้ต่างฝ่ายต่างมีความเคารพซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น ต่างฝ่ายก็จะมี ความรู้สึก ไว้วางใจกันมากขึ้น การแก้ปัญหา ก็สามารถดำเนินไปอย่างตรงไปตรงมา

๕. ทำให้การบริหารพนักงานง่ายขึ้น เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงาน ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีความผูกพันต่อหน่วยงานและมีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหาร มากขึ้น ส่งผลให้สามารถลดจำนวนฝ่ายบริหารลงได้ เนื่องจากไม่ต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิดและ การ ได้มีส่วนร่วมก็ช่วยให้เขามีความรับผิดชอบมากขึ้น รวมทั้งช่วยให้ยอมรับในอำนาจหน้าที่ของฝ่าย บริหาร ได้มากขึ้น

๖. ทำให้การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากมีหลายคนมาช่วยกันคิดใน เรื่อง เดียวกันทำให้คิดได้รอบคอบยิ่งขึ้น ดังคำว่า “สองหัวดีกว่าหัวเดียว” และการที่มีฝ่ายพนักงานมา ช่วย ตัดสินใจทำให้ฝ่ายบริหารได้ข้อมูลในการตัดสินใจมากขึ้น

๗. ทำให้การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น โดยปกติในหน่วยงานทั่วไปมัก สื่อสาร จากบนลงล่างมากกว่าจากล่างขึ้นบน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นช่องทางให้เกิดการสื่อสาร จากล่าง ขึ้นบนได้ดีขึ้น

๘. ทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานเข้าใจ เป้าหมาย ได้ตรงกันและมีทิศทางการดำเนินงานไปในทางเดียวกัน ทำให้ลดความขัดแย้งในการ ปฏิบัติงานส่งผลให้ ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น^{๓๑}

เดวิส (Davis) สรุปประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ ๑๔ ประการ คือ

๑. เพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
๒. คุณภาพของงานดีขึ้น
๓. ได้รับความคิดเห็นมากขึ้น
๔. มีแรงจูงใจมากขึ้น
๕. มีความรู้สึกยอมรับซึ่งกันและกัน
๖. ทำให้นับถือตนเองมากขึ้น
๗. มีความพึงพอใจต่องานสูงขึ้น
๘. มีความร่วมมือกันมากขึ้น
๙. ลดความเครียดลงได้

^{๓๑} แอนโทนี William P. Anthony, Participative Management, (Massachusetts: Addison Wesley, 1978), 27-29.

๑๐. มีความผูกพันต่อเป้าหมายของงานสูงขึ้น

๑๑. ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

๑๒. ลดอัตราการเปลี่ยนงาน

๑๓. ลดการขาดงาน

๑๔. มีการสื่อสารกันดีขึ้น

สามารถสรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ ดังนี้

๑. ประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้บรรยากาศและการ สื่อสาร ในองค์กรดีขึ้น ลดความขัดแย้ง ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และองค์กรมีความพร้อมที่จะรับ การเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

๒. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร โดยฝ่ายบริหารสามารถบริหารพนักงานได้ง่ายขึ้น การ ตัดสินใจ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นเนื่องจากได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

๓. ประโยชน์ต่อพนักงาน โดยความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับฝ่ายบริหารและระหว่าง พนักงานด้วยกันดีขึ้น มีความไว้วางใจกันสูง มีความรับผิดชอบและผูกพันกับองค์กรมาก ขึ้น รวมทั้งมีความเข้าใจกฎระเบียบและข้อจำกัดขององค์กร^{๓๒}

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔ การใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของ กรรมการสถานศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔ การใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ต่อการแสดง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กร เพื่อให้บุคลากรในองค์กรอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข เป็นหลัก ธรรมะที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีกันในหมู่คณะไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่มีขนาดเล็กหรือองค์กร ขนาดใหญ่ย่อมมีแนวแนวที่เหมือนกัน ดังนี้

๑. **ทาน** คือ การเผื่อแผ่ แบ่งปัน ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ทั้งทางทุนทรัพย์สิ่งของ ปัจจัยสี่ที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย หรือการรักษาโรค รวมทั้งการแบ่งปัน การให้คำ แนะนำ ให้ความรู้ศิลปวิทยาการ ความรู้ความสามารถที่เรามีอยู่ให้กับเพื่อนร่วมงานใน องค์กร

๒. **ปิยวาจา** คือ การใช้คำพูดหรือวาจาที่ไพเราะ ชัดเจน ไม่พูดส่อเสียด ดุฎกดูแคลน พูด ด้วยคำที่สุภาพมีนวล จริงใจ ไม่พูดโกหกเสแสร้ง ซ้ำแฉงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุมีผล

มีหลักฐานอ้างอิง ไม่พูดเพ้อเจ้อ บิดเบือนจากความเป็นจริง การใช้ถ้อยคำ ที่แสดงถึง ความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจผู้อื่น พูดแล้วเกิดความสามัคคี ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน

^{๓๒} เดวิส David C. McClelland, The Achieving Society (New York: Van Nostrand, 1961),100-112

๓. **อัตถจริยา** คือ การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือตามกำลังร่างกายที่ตนมีอยู่ ไม่ได้ถูกบังคับทำด้วยความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ขวนขวายช่วยทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นสาธารณะประโยชน์ มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาให้กับองค์กรด้วย

๔. **สมานัตตตา** คือ การเอาตัวเข้าไปสมาน การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย หนักแน่น ให้ความเสมอภาคกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เอาर्डเอาเปรียบ ร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แก้ปัญหา ช่วยกันคิดในทางสร้างสรรค์ เพื่อให้องค์กรอยู่เย็นเป็นสุข

แนวทางการนำสังคหัตถ์ ๔ มาใช้ในองค์กร

๑. เมื่อบุคลากรในองค์กรมีความเดือดร้อนในด้านปัจจัยทั้งสี่ บุคลากรในองค์กรควรให้ความช่วยเหลือ หมายถึง การให้ทานอันเป็นสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจและให้คำแนะนำ และรวมไปถึงการให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงาน เมื่อเพื่อนร่วมงานทำงานผิดพลาดหรือไม่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้บุคลากรในองค์กรเป็นบุคลากรที่มีน้ำใจงาม น้ำใจดี มีความรัก ความสามัคคี เป็นหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น

๒. เมื่อบุคลากรในองค์กรมีความเดือดร้อนในการทำงาน ต้องการความช่วยเหลือบุคลากรในองค์กรควรให้ความช่วยเหลือด้วยการพูดให้กำลังใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้คำแนะนำ ชี้แจงอย่างถูกต้อง ไม่พูดจาดูหมิ่น เสียดสีเพื่อนร่วมงาน แต่พูดจากับบุคลากรหรือเพื่อนร่วมงานในองค์กรด้วยความไม่ไพเราะน่าฟัง

๓. เมื่อบุคลากรในองค์กรต้องการความช่วยเหลือทางด้านร่างกาย บุคลากรในองค์กรก็ให้ความสำคัญ ขวนขวายช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังความสามารถ หรือการให้ความสำคัญกับองค์กรของตนเองด้วยการช่วยเหลือกิจการต่างๆ ภายในองค์กร บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหภายในองค์กรด้วยความเต็มใจ

๔. เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในองค์กร บุคลากรก็เข้าไปช่วยในการแก้ไขปัญหา โดยให้ความเสมอภาค ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน และองค์กรทุกครั้ง

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) สังคหัตถ์ แปลว่า ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้, วิธีทำให้คนรัก, หลักสังคมาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน เหมือนลิมสลักรถที่ตรึงตัวรถไว้มิให้ขึ้นส่วนกระจายไป ทำให้รถแล่นไปได้ตามที่ต้องการ สังคหัตถ์มีสี่ประการ คือ

๑. **ทาน** การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน

๒. **ปิยวาจา** การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน

๓. **อัตถจริยา** ช่วยเหลือกัน

๔. สมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติดัวให้มีคุณสมบัติอันเสมอปลายวางตัวดีต่อกัน^{๓๓}

พระมหาสมชาย มหาวิโร สังคหวัตถุ ๔ สังคมไทยทุกวันนี้จำเป็นอย่างมากที่จะต้องใช้หลักธรรมในเรื่องของสังคหวัตถุ ๔ ให้มากๆ เพราะว่าเป็นหลักธรรมที่ช่วยเหลือเกื้อหนุนกันในสังคม เพราะสังคมต้องการเยียวยาจากบาดแผลแห่งความขัดแย้ง ซึ่งสังคหวัตถุ มีอยู่ด้วยกัน ๔ ประการคือ

๑. ทาน หมายถึงการให้ การแบ่งปัน การจุนเจือ สามารถแบ่งออกเป็น ๓ อย่างคือ

๑.๑ อามิสทาน หมายถึง การให้สิ่งของที่เป็นวัตถุ การช่วยเหลือด้วยสรรพกำลังวังชาที่เรามีอยู่ เป็นต้น

๑.๒ อภัยทาน หมายถึงการให้อภัยกันและกัน ไม่พยาบาทจองเวรกันและกัน แม้แต่การให้อภัยศัตรูที่มุ่งร้ายหมายขวัญเรา ก็ควรที่จะให้อภัย แต่บางคนกลับไม่เป็นเช่นนั้น กลับมีแนวคิดที่ว่า “บุญคุณต้องทดแทน แค้นต้องชำระ” “ที่เอ็งอย่าว่า ที่ข้าเอ็งอย่าไวย” ซึ่งถ้าหากว่าเรามองข้ามตรงนี้ และหันไปสมทานหลักอภัยทานเราก็จะได้หลักที่ว่า “บุญคุณต้องทดแทน ความแค้นต้องให้อภัย” และปรัชญาจีนกล่าวว่า “วางดาบประหาร สำเร็จเป็นอรหันต์”

๑.๓ ธรรมทาน หมายถึง การแนะนำในสิ่งที่ดี ทานข้อนี้ถือว่ามีผลมากกว่าทานอื่นๆ ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรับรองว่า “การให้ธรรมะเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง” เป็นที่น่าสังเกตว่า หลักธรรมในเรื่องของทานมีหลายแห่งเช่น บุญกิริยาวัตถุ ๓, บารมี ๑๐, ทศพิธราชธรรม, เป็นต้น และทานก็เป็นหนึ่งในหลักธรรมของสังคหวัตถุ ๔ อีกด้วย

๒. ปิยวาจา ปิย แปลว่า น่ารัก, วาจา แปลว่า การพูด หมายถึง การพูด การจา ด้วยถ้อยคำสัจ ไม่พูดปด มดเท็จ และกล่าวด้วยคำไพเราะเสนาะหู คือ "ปากหวาน ขานไพเราะ" เจริญด้วยถ้อยคำอ่อนหวาน ซึ่งเป็นคำที่ฟังแล้วระรื่นหู ไม่แสลงหู อันเป็นการทำลายมิตรและไม่สร้างศัตรู เพราะทุกคนต่างก็ชอบฟังคำหวานและขานไพเราะทั้งนั้น คำพูดนั้นเมื่อเราพูดไปแล้วมันจะเป็นนายของเรา ฉะนั้นเราก่อนพูด ควรคิดไตร่ตรอง ว่าคำพูดนั้นเป็นคำแสลงหูหรือไม่ ทิ่มแทงใจคนอื่นหรือเปล่า และคำพูดนั้นถ้าหากว่าคนอื่นมาพูดกับเรา มันเป็นคนมิด คมดาบมาทำร้ายอันตรายหลังจากได้พูดไปแล้วหรือไม่

๓. อดัจจิริยา คือการประพฤตินให้เป็นประโยชน์ หมายความว่า การทำตนให้มีค่า ไม่ว่าเราจะสูง ต่ำ ดำ ขาว เป็นเพียงแค่นคนธรรมดา แต่ว่ามีค่าต่อสังคม ก็ถือว่าเขาผู้นั้นทำคนให้เป็นมนุษย์ ทำคนให้เป็นสัตว์ประเสริฐได้ อดัจจิริยามีความหมาย ๒ ประการ คือ

๑. การประพฤตินไม่ให้เดือดร้อน

๒. การไม่ระรานหรือเบียดประโยชน์ของบุคคลอื่น การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ เป็นต้น อดัจจิริยา เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและต่อผู้อื่น ไม่เล็งเห็นประโยชน์ของตนเอง

^{๓๓} พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) ป.ธ.๙ ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, วัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๔๘

ก้าวล่วงเปิดเผยผู้อื่น เพื่อสนองความต้องการของตน ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในคัมภีร์ธรรมบท ขุททกนิกายว่า

อตตถลั ปรัตถเนน พหุนาปี น หาปเย

อตตทตถถมภิญญาเย สทตถปปสุโต สียา

แปลว่า บุคคลไม่ควรทำประโยชน์ตนให้เสียไป (แม้แต่น้อย) เพราะประโยชน์ผู้อื่นมีมาก (ต่อเมื่อ) รู้แจ้งประโยชน์ตนก่อนแล้ว จึงควรชวนช่วยในประโยชน์ผู้อื่น

๔. สมานัตตตา หมายถึงการวางตัวอย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ไม่ใช่พอตัวเองได้ดิบได้ดี ก็ลืมเพื่อนพ้องน้องพี่ ญาติสนิทมิตรสหาย ที่เคยช่วยเหลือเกื้อกูลเรา มีความหมาย ๒ ประการคือ

๑. การวางตัวในสถานะ เช่น การวางตัวในครอบครัว การวางตัวในสังคม เป็นต้น

๒. การประพฤติตนอยู่ในความเสมอภาค เช่น การไม่เอารอดเอาเปรียบเพื่อนสนิทมิตรสหาย ไม่ขำน้อง พ้องนาย ชายเพื่อน เป็นต้น

สังคหัตถุ ๔ เป็นเหมือนกุญแจนำชีวิต เข้มทิศนำสังคมให้ก้าวไปสู่สันติภาพ ความสงบสุข และลดการร้ายบีบคั้นและกัน มองเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเป็นสิ่งมีชีวิตที่จะคอยดำรงช่วยเหลือ ไม่มองเพื่อนมนุษย์ด้วยกันคือเหยื่อที่จะคอยเอารอดเอาเปรียบกัน^{๓๔}

สังคหัตถุ ๔ ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว คือยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี, หลักการสงเคราะห์

๑. ทาน การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน

๒. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก วาจาสุดดีมน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ คือกล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม

๓. อัถลจริยา การประพฤติประโยชน์ คือ ชวนช่วยช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

๔. สมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอด้วยปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี^{๓๕}

^{๓๔} <https://www.gotoknow.org/posts/๓๗๑๒๒๓>

^{๓๕} ออง. จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๑. ตูรายละเอียดในพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔๓.

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (พิมพ์ ธรรมธโร) ได้ให้ความหมายตามหลักจริยศาสตร์สังคัมของ พระพุทธศาสนา เรื่อง สังคหวัตถุ ๔ หรือหลักปฏิบัติตนตามหลักจิตวิทยาสังคัมเพื่อให้เกิดความ นิยม ชมชอบและเคารพนับถือแก่ผู้อื่น หรือสังคัมของชุมชนต่าง ๆ คือ

๑. ทาน หรือ การให้ปันสิ่งของแก่ผู้อื่นที่ควรปัน เพราะ ทาน หมายถึง ธรรมทาน หรือ การบริจาคทางจิตใจ อามิสทาน หรือการบริจาคทางวัตถุ

๒. ปิยวาจา หรือการเจรจาใช้คำพูดของตนต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพอ่อนโยนให้เหมาะสม แก่ กาลเทศะและเหมาะสมแก่สังคัมชุมชนทุกชั้น เพื่อให้ชุมชนหรือบุคคลเหล่านั้นเคารพนับถือ ปิย วาจานี้ใช้กับมิตรสหายของตน ย่อมจะทำให้มิตรสหายเหล่านั้นรักใคร่ รู้จักเจรจาสุภาพ อ่อน กับครู อาจารย์ การใช้หลักจริยศาสตร์สังคัมในเรื่อง ปิยวาจานั้น ผู้ใช้จำต้องมีสติควบคุมตนเอง และสามารถ บังคับจิตใจตนเองได้ทุกขณะ

๓. อตถจริยา หมายถึง การสอนให้บุคคลนั้นมีหน้าที่ทางมนุษยสัมพันธ์ทุกระดับชั้นมี หน้าที่ช่วยเหลืออุปการะหรือสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

๔. สมานัตตตา หมายถึง การปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ถือตัว และให้เข้ากับสังคัมของชุมชนได้ทุกชั้น^{๓๖}

กรมการศาสนา ได้ให้ความหมาย สังคหวัตถุ ๔ ว่าหมายถึงธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจ บุคคลให้สามัคคีต่อกันมีไมตรีจิตมีความรักความปรารถนาดีต่อกันมี ๔ อย่างคือ

๑. ทาน ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นควรให้ปัน อันได้แก่ การเสียสละการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนจนถึงการให้วิชาความรู้ และแนะนำสั่งสอนที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

๒. ปิยวาจา เจรจาถ้อยคำที่อ่อนหวาน ได้แก่การพูดถ้อยคำน่ารัก กล่าวคำสุภาพไพเราะ สมานสามัคคี ก่อให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดจนจนถึงถ้อยคำที่มีประโยชน์เป็นธรรม อื่นๆ

๓. อตถจริยา หมายถึง การประพฤติสิ่งที่ประโยชน์แก่ผู้อื่น อันได้แก่ การชวนช่วยช่วยเหลือ กิจการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และสนับสนุนส่งเสริมในทางศีลธรรม

๔. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้เสมอต้นเสมอปลายอันได้แก่ความเป็นคนดีต่อผู้อื่น เสมอต้นเสมอปลาย ความมีใจร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้อื่นทุกเวลา และทุกกรณี^{๓๗}

วิทย์ วิทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก อธิบายถึง สังคหวัตถุ ๔ ไว้ในหนังสือเรียน สังคัมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เรื่อง พระพุทธศาสนา พอสรุปได้ดังนี้

๑. ความหมายของสังคหวัตถุ ๔ สังคหวัตถุ ๔ หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของ ผู้อื่นผูกไมตรีเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันหรือ เป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ ๔ ประการ

๑) ทาน คือ การให้

^{๓๖} ขุ. อิติ. (ไทย) ๒๕/๙๘/๔๗๓. ตูรายละเอียดในสมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (พิมพ์ ธรรมธโร), ธรรมะสร้าง เยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย ๒๕๔๑), หน้า ๑๓.

^{๓๗} กรมการศาสนา, สารานุกรมไทย ฉบับเยาวชน เล่ม ๔, (กรุงเทพมหานคร : พระบรมมหาราชวัง, ๒๕๔๔), หน้า ๓๘.

๒) ปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน

๓) อัตถจริยา คือ ประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

๔) สมานัตตตา คือ การเป็นผู้ที่มีความสม่ำเสมอ

๒. คำอธิบายสังคหัตถ์ ๔

๑) ทาน คือ การให้การเสียสละ หรือปันสิ่งของต่างๆ ของตนเพื่อเป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้แต่ฝ่ายเดียว คุณธรรมข้อนี้ช่วยให้เราเป็นคนไม่ละโมภ ไม่เห็นแก่ตัว

๒) ปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบ คายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสมกับกาลเทศะ วิธีการพูดให้เป็นปิยวาจานั้นต้องพูด โดยยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๒.๑) เว้นจากการพูดเท็จ คือ พูดแต่คำสัตย์ ไม่พูดจาโกหกหลอกลวงผู้อื่น เพื่อแสวงหา ผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ได้เห็นได้ฟังอย่างไรก็พูดไปอย่างนั้น ไม่พูดเสริมความจากเรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่

๒.๒) เว้นจากการพูดส่อเสียด คือ ไม่พูดจายุยงให้เขาแตกร้าง โดยเอาความทางนี้ไปบอก ทางโน้นหรือเอาความทางโน้นมาบอกทางนี้ เมื่อได้ยินได้ฟังเรื่องราวที่เป็นชวนก่อกำเนิดการ แตกความสามัคคีก็หาทางระงับเสีย

๒.๓) เว้นจากการพูดคำหยาบ คือ พูดด้วยถ้อยไพเราะคำอ่อนหวานสุภาพ ไม่เอะอะ โวยวาย ไม่พูดเรื่องหยาบคาย เมื่อฟังแล้วมีความสบายใจ

๒.๔) เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ คือ ไม่พูดในสิ่งที่เหลวไหลไร้สาระ หรือพูดกำกวม วกไปวน มาจนจับใจความไม่ได้ แต่ควรพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์มีสาระมีเหตุผล

๓. อัตถจริยา คือ ประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ถึงแม้นักเรียนจะอยู่ในวัยเรียน แต่ก็สามารถบรรลุถึงธรรมข้อนี้ได้ง่าย ด้วยการปฏิบัติตามแนวทางดังนี้

๓.๑) มีความประพฤติชอบทางกายเรียกว่า “กายสุจริต” ได้แก่

๑. เว้นจากการทำลายชีวิต
๒. เว้นจากการลักทรัพย์ฉ้อโกงทรัพย์
๓. เว้นจากการประพฤตินิन्दในกาม

๓.๒) มีความประพฤติชอบทางวาจาเรียกว่า “วจีสุจริต” ได้แก่

๑. เว้นจากการพูดเท็จ
๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด
๓. เว้นจากการพูดคำหยาบ
๔. เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

๓.๓) มีความประพฤติชอบทางใจเรียกว่า “มโนสุจริต” ได้แก่

๑. ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น
๒. ไม่พยายามปองร้ายผู้อื่น
๓. เห็นชอบตามทำนองคลองธรรม

๔. **สมานัตตตา** คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอตันเสมอปลาย การที่เราจะประพฤติตนให้เป็นผู้มี “สมานัตตตา” นั้นต้องยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๔.๑) บุคคลาธิษฐาน คือ บุคคลที่เป็นตัวตั้งหมายความว่าถ้าเรามีตำแหน่งมีฐานะสูงส่งขึ้น จะต้องไม่หลงลืมตัวเคยแสดงความเคารพนับถือผู้ใดก็แสดงความเคารพนับถืออย่างนั้น

๔.๒) ธรรมาธิษฐาน คือ ธรรมที่เป็นที่ตั้งหมายความว่าบุคคลทุกคนย่อมมีความเสมอภาคกัน^{๓๘}

ไสว มาลาทอง ได้ให้ความหมายของหลักสังคหวัตถุ ๔ ไว้ว่า สังคหวัตถุ ๔ หมายถึงหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเพื่อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการ สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

๑. ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเพื่อแบ่งปันของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้ไม่เป็นคนละโมภ ไม่เห็นแก่ตัวเราควรคำนึงอยู่เสมอว่า ทรัพย์สินสิ่งของที่เรามาหาได้ มิใช่สิ่งจิ้งจกยั่งยืน เมื่อเราสิ้นชีวิตไปแล้วก็ไม่สามารถจะนำติดตัวเอาไปได้

๒. ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานพูดด้วยความจริงใจไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสมกับกาลเทศะพระพุทธรเจ้าได้ทรงให้ความสำคัญกับการพูดเป็นอย่างดีเพราะการพูดเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นวิธีการที่จะพูดให้เป็นปิยวาจานั้นจะต้องพูดโดยยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

เว้นจากการพูดเท็จ

เว้นจากการพูดส่อเสียด

เว้นจากการพูดคำหยาบ

เว้นจากการพูดเพื่อเจ้า

๓. อัตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิด หรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

๔. สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอตันเสมอปลาย คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยมและไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย^{๓๙}

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า สังคหวัตถุ คือ คุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี ตามหลักความสงเคราะห์อันประกอบด้วยคุณธรรม ๔ ประการ คือ ทาน การให้ปันสิ่งของที่เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ปิยวาจา ใช้ถ้อยคำวาจาที่ไพเราะ พูดแต่เรื่องที่เป็น

^{๓๘} วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรณปก, หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส ๐๑๑ พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓), (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๙-๒๓.

^{๓๙} ไสว มาลาทอง, คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๓๓

สาระเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อุตถจริยา ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง อยู่ด้วยความเต็มใจ สมานัตตตา เป็นผู้ไม่ถือตัว เข้ากับคนได้ทุกระดับและเสมอต้นเสมอปลาย

พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวถึงหลักการบริหารคนว่า การบริหารคนนี้ยังมีสิ่งลึกลับอีกอย่างหนึ่ง คือ เครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ เราไวใจเขา เรารักเขา เราหวังดีต่อเขาอย่างนี้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ คงได้ยินได้ฟังมาแล้วจากหนังสือธรรมะต่างๆไปเรื่อง สังคหวัตถุ ๔

- การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- การพูดจาไพเราะ
- การบำเพ็ญประโยชน์
- การทำตัวให้เป็นเกลอ หรือ เป็นเพื่อนมากกว่าที่จะเป็นนาย หรือเรียกว่า ความมุงดงามในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อันเป็นเครื่องหน่วงเหนี่ยวให้เกิดความร่วมมือกันได้^{๔๐}

พระมหาวิริวัฒน์ รอดสุโข ให้ความหมายของสังคหวัตถุว่า ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดเหนี่ยวจิตใจของกันและกัน อันเป็นไปเพื่อในการสงเคราะห์กัน ซึ่งมีอยู่ ๔ ข้อ คือ

๑. ทาน หมายถึง การให้ การเฉลี่ยเผื่อแผ่แก่กันและกัน ซึ่งเป็นข้อสำคัญเพราะว่า ทุก ๆ คนนั้นย่อม ต้องการความช่วยเหลือจากกันอยู่ในด้านต่างๆ ในด้านวัตถุทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคต่างๆ ในด้านกำลังกาย ช่วยกระทำกิจการของกันและกันทางกาย ในด้านวาจาพูดจาช่วยเหลือกันใน เรื่องที่ควรพูดในด้านสติปัญญาช่วยให้ความรู้ในการแนะนำในข้อที่ควรจะแนะนำต่าง ๆ การให้ การเฉลี่ย เผื่อแผ่ทุกคนทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยต่างก็ควรจะมีทาน คือ ให้การช่วยเหลือกันผู้ใหญ่อีกให้ การช่วยเหลือผู้น้อย ผู้น้อยก็ให้การช่วยเหลือผู้ใหญ่อีก ด้วยจิตใจมุ่งที่จะช่วยให้บรรลุถึงประโยชน์ที่ ต้องการ หรือเพื่อที่จะให้พ้นจากอุปสรรคขัดข้องทั้งหลาย

๒. ปิยวาจา หมายถึง การเจรจาถ้อยคำซึ่งเป็นที่รักเป็นที่จับใจแก่กันและกันอันเป็นถ้อยคำสุภาพ เพราะวาจาที่พูดออกไปนั้น ถ้าเป็นวาจาที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นวาจาที่อาจ เสียดแทง ฆู้าใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียใจ ควบคุมการพูดของเราให้ไพเราะก็คือสติ นั้นเอง ดังนั้นการพูดหรือการแสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอ

๓. อุตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์กันและกัน คือ การกระทำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังคมที่ตนอาศัยอยู่ตลอดถึงประเทศชาติ สิ่งใดที่เป็นโทษก็ควรละเว้นไม่กระทำ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์สามารถปฏิบัติได้ทั้งกาย วาจา ใจ ในทุกเวลาและทุกโอกาส

๔. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอ หรือเสมอต้นเสมอปลายซึ่งหมายถึง การรักษาระเบียบวินัยอันใดที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่อันผู้น้อยตามหน้าที่ ที่บัญญัติเอาไว้เป็น ระเบียบของสถานที่ ของหน่วยงาน เช่น กฎระเบียบของสถาบันการศึกษา กฎระเบียบของ สถานที่ราชการต่างๆ

^{๔๐} พุทธทาสภิกขุ, บริหารธุรกิจแบบพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๓๓.), หน้า

เป็นต้น ตลอดจนถึงกฎหมายบ้านเมือง ในทางพระพุทธศาสนาก็คือ พระวินัยบัญญัติสำหรับพระภิกษุทั้งหลายนั่นเอง^{๔๑}

คาถามหาเสน่ห์ ทำตัวดีอยู่ที่ไหนก็น่ารัก หรือเรียกว่า "สังคหวัตถุ

๑. เจื้อจาน หรือทาน แปลว่าการให้ คือมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อุดหนุนเจือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งต่างๆตามสมควรทั้งอามิสทาน คือให้สิ่งของและธรรมทาน คือให้ข้อคิดหรือให้ความรู้ โอกาสอันสมควร ไม่ควรเป็นคนตระหนี่ถี่เหนียว พระพุทธเจ้าพระองค์ทรงสอนว่า "ทพมานิ ปิโยโหติ ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก" อยากมีเสน่ห์ให้คนรัก จึงต้องรู้จักเจื้อจาน

๒. ปากหวาน หรือ ปิยวาจา แปลว่า การพูดจាន่ารัก คือ ต้องพูดจากับผู้อื่นด้วยคำ อ่อนหวานหรือภาษาดอกไม้ เช่น พูดจามีหางเสียงนะคะ นะครับ พูดจามีน้ำใจ ไม่เป็นไรครับ ผม ช่วยไหมครับ พูดจามีสัมมาคารวะ สวัสดิ์ด้วยนะครับ คุณครูครับ คุณลุงคะ ขออนุญาตนะครับ พูดจามีความปรารถนาดี โชคดีนะครับ ยินดีด้วยนะคะ ขอให้ประสบความสำเร็จนะครับ ดังนี้เป็น ต้น เพราะปกติของคนโดยทั่วไป ไม่มีใครชอบให้คนอื่นพูดคำหยาบกับตน แม้เราก็เป็นเช่นนั้น เหมือนบทกลอนสุนทรภู่ที่ว่า "อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย" อยากให้คนรักนับหน้าถือตา ก็ต้องปากหวานเข้าไว้และมีความจริงใจด้วย

๓. ช่วยงาน หรือ อุตถจริยา แปลว่า การบำเพ็ญประโยชน์ คือ สิ่งใดที่เป็นประโยชน์สำหรับ ผู้อื่น โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นงานเป็นงาน เป็นหน้าที่ของเขา หากช่วยได้ก็ควรช่วย ยิ่งในคราวที่เขา ต้องการความช่วยเหลือด้วยแล้ว หากเราไม่นิ่งดูตายแล้ว จะต้องช่วยขวนขวายตามสมควรแม้ ไม่ได้หวังให้เขารักหรืออยากให้เกิดเสน่ห์แก่ตน แต่ผลของความไม่เห็นแก่ตัว เอาตัวเข้าช่วยงาน เขานั้นย่อมทำให้เกิดความรักความหวังดีขึ้นโดยธรรมชาติ

๔. สมานตน หรือ สมานัตตตา แปลว่า การวางตนเสมอ คือ วางตนให้เสมอภาค เข้ากับเขา ได้ หากมีบางอย่างที่เข้ากันไม่ได้ ก็ต้องสมาน ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงให้ลงรอยกัน ทั้งด้านพฤติกรรมและความคิดเห็น ไม่แสดงอาการโอ้อวด ถือดี ยกตนข่มท่าน อีกนัยหนึ่ง หากอยู่ใน ฐานะผู้น้อย ก็คือวางตนให้เหมาะสม สมกับฐานะ มีสัมมาคารวะ นอบน้อมถ่อมตน เสมอต้น เสมอปลายผู้ประพตได้ดังนี้ ย่อมเป็นที่รักของคนทั้งหลายแน่นอน^{๔๒}

พฤกษา พุทธรักษ์ ได้กล่าวไว้ว่า ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่น หรือธรรมเพื่อให้ คนเป็นที่รักของคนทั่วไปคือสังคหวัตถุ ๔ นั้นเอง ได้แก่

๑. ทาน คือการให้ เสียสละ แบ่งปันแก่ผู้อื่น

^{๔๑} พระวีรวัฒน์ รอดสุขโข, “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง สังคหวัตถุ๔ พรหมวิหาร๔ ไตรลักษณ์ ๓ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ระหว่างการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนและการสอนตามปกติ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), หน้า ๒๑.

^{๔๒} คาถามหาเสน่ห์ (Happiness), <http://swhappinesss.blogspot.com/2011/01/blogpost-03.html>, (๑๑กันยายน ๒๕๖๑)

๒. ปิยวาจา คือพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ นุ่มนวลเหมาะแก่บุคคล เวลา สถานที่ พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ และเกิดกำลังใจ

๓. อุตถจริยา คือทำตนให้เป็นประโยชน์ ตามกำลังสติปัญญา ความรู้ความสามารถกำลังทรัพย์และเวลา

๔. สมานัตตตา คือทำตนให้เสมอต้นเสมอปลายวางตนเหมาะสมกับฐานะตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุขสม่ำเสมอ หลักธรรมที่กล่าวมานี้ หากผู้ใดยึดถือปฏิบัติเชื่อแน่ว่าจะเป็นที่รักใคร่เคารพนับถือของ เพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไปคนไทยเรานั้นมักชอบจดจำถ้อยคำที่คล้องจองกันใคร่เสนอคำที่จะทำให้จำได้ง่ายและเป็นคาถาสำหรับทำให้ตนเองเป็นที่รักใคร่ขอบุคคลทั่วไปคือเราควรจะเป็นคนที่โอบอ้อมอารี (ทาน), วชิไพบราคะ (ปิยวาจา), สงเคราะห์ปวงชน (อุตถจริยา) และวางตนเหมาะสม(สมานัตตตา)^{๔๓}

ดังนั้น การนำหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ มาช่วยในการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้เกิดการร่วมงาน และประพடுத்தที่ติดต่อองค์กร และเพื่อนร่วมงาน อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์กรด้วยกันเองและระหว่างองค์กรกับบุคลากรมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความความสุข ความสามัคคี ความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการสร้าง ความจงรักภักดีต่อองค์กรของบุคลากร และยังช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ให้ความสำคัญกับตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่จะเข้าไปช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรด้วยความเต็มใจ

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปและนำเสนอตามลำดับ

๒.๕.๑ งานวิจัยในประเทศ

ราตรี พูลพัฒน์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ทั้ง ๔ ด้าน

^{๔๓} พุกษา พุทธรักษ์, การบริหารจัดการสหกรณ์ การเกษตร ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษา สหกรณ์ การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก, วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต, (สาขารัฐประศาสนศาสตร์) (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๔๘.

ได้แก่ ด้าน การบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้าน การบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบัน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่างๆ มีนโยบายเร่งรัดคุณภาพ มีการปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้สถานศึกษายังได้ให้ความสำคัญและความตระหนักต่อความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมต่างๆ^{๔๔}

น้ำทิพย์ เสือสารัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน ๓ ฐานะ คือ ๑) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา โดยเป็นผู้ปกครองอาสาในกิจกรรม พิเศษ ๒) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้เสริมประสบการณ์แก่นักเรียน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยการจัดหาหนังสือภาพ ดูแลแนะนำให้เด็กทำการบ้าน ๓) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้สนับสนุนสถานศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สนับสนุนในเรื่องการทำ ความเข้าใจ และให้ความร่วมมือตามข้อกำหนดของโรงเรียน ในด้าน ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา คือผู้ปกครองไม่มีเวลาไม่ได้รับแจ้งข่าวสาร ข้อมูลผู้ปกครองไม่ทราบความต้องการของโรงเรียน^{๔๕}

มะลิกามาต เสงี่ยมแก้ว ทำการศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา นครสวรรค์ เขต ๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต ๓ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต ๓ ด้านการ บริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ทั้ง ๔ ด้าน มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง ๒) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต ๓ ประกอบด้วย รูปแบบย่อย ๔ รูปแบบ คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ รูปแบบการมีส่วนร่วม การบริหารงบประมาณ รูปแบบ การมีส่วนร่วมการบริหารงานบุคลากร และรูปแบบการมีส่วนร่วม การบริหารงานทั่วไป^{๔๖}

^{๔๔} ราตรี พลุพัฒน์. (๒๕๕๓). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการ บริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓.

^{๔๕} น้ำทิพย์ เสือสารัตน์ การมีส่วนร่วมและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (๒๕๕๖).

^{๔๖} มะลิกามาต เสงี่ยมแก้ว. การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต ๓. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (๒๕๕๐).

ทวีศักดิ์ แก้วพิพัฒน์ ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษา เพื่อ เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ เพื่อศึกษาปัญหา แนวทาง และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ทั้งด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงาน บริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ๑) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัด ส านักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวม ดังนี้

ช่วงชั้นที่ ๑-๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลางส่วนช่วงชั้นที่ ๓-๔ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการ บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ๒) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีระดับช่วงชั้นต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน ๓) ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ที่มีระดับชั้นต่างกัน สรุป ได้ดังนี้ควรให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจนและมากขึ้น และควรกำหนดเป็น ยุทธศาสตร์โรงเรียน เพื่อน ำบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การศึกษา^{๔๗}

อริญ แก้วทอง ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมี ส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มากทุกด้าน ตามลำดับ ดังนี้ คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ ๒) ปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็น

^{๔๗} ทวีศักดิ์ แก้วพิพัฒน์ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้น พื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม. (๒๕๕๐).

รายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับดังนี้ คือ ด้านผู้บริหารสถาน ศึกษาด้านชุมชน ด้านครูผู้สอน ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และด้านกรรมการ สถานศึกษา^{๔๘}

อานนท์ นามเพ็ง ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ๑) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ๒) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ จำแนกตาม สถานภาพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า ผู้บริหาร ครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน และผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . ๐๑ เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียน ขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ๓) ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ควรมีการประชุม อบรม สัมมนาระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานควรมีการศึกษาดูงานร่วมกันของคณะกรรมการ สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคี เช่น กีฬา และ นันทนาการ^{๔๙}

ครารุฑ หงส์วิเศษ ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง และ ผู้นำชุมชนในเขตตำบลแหลมกลัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชพบว่ามี ๑) การมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองและผู้นำ ชุมชนในเขตตำบลแหลมกลัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาดรช ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดย เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริหารทั่วไปด้านวิชาการด้านบริหารงานบุคคล และด้าน งบประมาณ ๒) การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง และ

^{๔๘} อรุณ แก้วทอง. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒.ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (๒๕๕๐).

^{๔๙} อานนท์ นามเพ็ง. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

ผู้นำ ชุมชน ในเขตตำบลแหลมกลัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามเพศ สถานภาพ และวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๕๐}

วีระศักดิ์ เนียมสวัสดิ์ ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า ๑) ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านก็อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับ ปาน กลาง ๒) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน จำแนกตามตัวแปร พบว่า ๒.๑) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑ ๒.๒) คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการต่างกัน มีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑๔^{๕๑}

๒.๕.๒ งานวิจัยในต่างประเทศ

ดอนเดอร์โรและเกรซ มาเรีย (Donedero and Grace Marie) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการ บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ประสิทธิภาพของโรงเรียน และความพึงพอใจในการทำงาน วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ เรื่องที่ ตัดสินใจ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ระดับความพึงพอใจในการทำงานของครูที่มีส่วน ร่วมและไม่มีส่วนร่วม เป็นคณะทำงานในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้ ที่เป็นคณะทำงานและไม่ เป็นคณะทำงานต่างมีความต้องการมีส่วนร่วมโดยตรงในการบริหาร จะมี ระดับความพึงพอใจในการทำงานและประสิทธิผลของโรงเรียนสูงกว่ากลุ่มครูที่ไม่ได้เป็น คณะทำงาน^{๕๒}

เอลเลียท (Elliont) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมกับการกระจายอำนาจใน โรงเรียนเพื่อกำหนดคุณภาพของโรงเรียน จุดประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่าง ผู้ปกครอง ครูและอาจารย์กับการรับรู้ของครูใหญ่เกี่ยวกับความร่วมมือกันและการตัดสินใจ ร่วมกันใน การปฏิบัติงานเพื่อคุณภาพของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเพิ่มความร่วมมือและการ ตัดสินใจร่วมกัน ในการปฏิบัติงานเพื่อคุณภาพของโรงเรียนและได้เสนอแนะองค์ประกอบในการจัด

^{๕๐} คราวุธ หงส์วิเศษ. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ใน เขตตำบลแหลมกลัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.(๒๕๕๓).

^{๕๑} วีระศักดิ์ เนียมสวัสดิ์, “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพัทลุง” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ

^{๕๒} ดอนเดอร์โรและเกรซ มาเรีย Dendero and Grace Marie, School-Based Decision Making on Student Achievement as Academic Skills, Dissertation Abstracts International, 59-04A: 66.

โครงสร้างและ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย การวางแผนล่วงหน้า การวัดผลการ ได้รับความสนับสนุน ช่วยเหลือ การนำความร่วมมือและการกระจายอำนาจในโรงเรียนไปใช้^{๕๓}

เจนลิง (Jenlink,) ได้ศึกษาความ คิดเห็นของบุคคลสำคัญที่มีความรู้ความสามารถด้าน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ในประเทศอาฟริกาและสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำของชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เขต บริการของโรงเรียนมีบทบาทสูงในการที่จะเข้าร่วมวางแผน กำหนดนโยบาย และเข้าไปมีส่วนร่วม ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารจัดการ ความร่วมมือร่วมใจของ ชุมชน กำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อ ความเป็นเลิศทางด้านการศึกษา ผู้นำชุมชนต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่ายมองเห็นความสำคัญของ การศึกษา^{๕๔}

ไอเวอร์สัน คริสติน่า เจอานน์ (Iverson Christina Joann) ได้ทำการศึกษารายกรณีการ ใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในเมืองนิวยอร์ก ซึ่งได้ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่ได้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน แต่ถูกส่งการลงมา จากรัฐ โดยในเบื้องต้นโรงเรียน เพียงรับรู้ทำให้โรงเรียนตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ครูใหญ่ของโรงเรียนมี ความเข้าใจดีว่าผู้บริหาร และคณะกรรมการโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายมากขึ้น จำนวนผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับการ บริหารโรงเรียนเพิ่มขึ้น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่จะประสบ ความสำเร็จต้องปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมในโรงเรียน ต้องออกกฎหมายที่ทำให้เกิดการกระจายอำนาจ อย่างจริงจังและมีธรรมาณู หรือแม่บทในระดับโรงเรียนอย่างชัดเจน^{๕๕}

แมรี – วอซควิช ลิลเลียน (Mari – Vazquez, Lillio) ได้ศึกษารายกรณีผลกระทบของ การกระจายอำนาจและการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีบทบาทใน การจัดซื้อและจัดการการเงินอยู่บ้างเล็กน้อย แต่ไม่ มีอำนาจเกี่ยวกับการจ้างบุคลากรและการ ตัดสินใจเกี่ยวกับหนังสือเรียนหรือพัสดุรายการที่สำคัญ ซึ่งส่วนกลางยังคงมีบทบาทควบคุมเช่นเดิม คณะกรรมการโรงเรียนแทบไม่ได้ประชุมในรอบปี และการตัดสินใจสั่งการยังคงอยู่ที่ผู้อำนวยการ วิทยาลัย ความร่วมมือจากชุมชนรอบโรงเรียนยังไม่ ดีพอ สาเหตุที่การปฏิรูปการศึกษาระดับโรงเรียน ล้มเหลวเพราะเป็นการสั่งการจากส่วนกลางไม่ได้ เกิดจากริเริ่มของโรงเรียน นโยบายโรงเรียนไม่ได้ เน้นด้านวิชาการของนักเรียน นโยบายด้านการ ปฏิรูประบบโรงเรียนยังขึ้นอยู่กับพรรคการเมืองที่ เปลี่ยนแปลงบ่อย ไม่มีการมอบอำนาจอย่าง แท้จริงไปยังโรงเรียน หน่วยงานด้านการปฏิรูปการศึกษา ปฏิบัติงานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกับ ทางราชการที่มีมาตรการควบคุมเคร่งครัด การจัดสรร

^{๕๓} เอลเลียท D.C. Elliont, “Collaborative, decentralized management and perceptions of quality schooling outcome”Dissertation Abstracts International 52,10 (1994) : 3468-A.

^{๕๔} เจนลิง Jenlink, 2000 ; อ้างถึงใน มะลิกามาศ เสงี่ยมแก้ว, ๒๕๕๐ : ๘๘

^{๕๕} ไอเวอร์สัน คริสติน่า เจอานน์ Iverson Christina Joann, 2001 : A case Study ; อ้างถึงใน ประดับ ยอดป้องเทศ, ๒๕๕๓ : ๓๘

ทรัพยากรให้โรงเรียนไม่เท่าเทียมกัน เน้น จัดสรรไปพื้นที่ยากจนเป็นหลัก แบบจำลองการบริหารที่ กำหนดในกฎหมายไม่ได้ถูกนำมาสู่การ ปฏิบัติในระดับโรงเรียน^{๕๖}

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี พระไตรปิฎก และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาในกฎกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสังเคราะห์และบูรณาการจนได้ กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้^{๕๗}

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

สถานภาพทั่วไป
๑. เพศ
๑) ชาย
๒) หญิง
๒. วุฒิการศึกษา
๑) ต่ำกว่าปริญญาตรี
๒) ปริญญาตรี
๓) สูงกว่าปริญญาตรี
๓. อายุ
๑)อายุ ต่ำกว่า ๓๕ ปี
๒)อายุ ๓๖ – ๕๐ ปี
๓)อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตาม หลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ตาม แนวทางทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้
(๑) ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน วิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔
(๒) ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน งบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ ๔
(๓) ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน บุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔
(๔) ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน ทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔

ที่ ๒.๑ ก

^{๕๖} แมรี่ – วอซควิช ลิลเลียน. Mari – Vazquez, Lillio, 2000 : 265 ; อ้างถึงใน ถวัลย์ สมศักดิ์ศรี ๒๕๕๓: ๕๖

^{๕๗} กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๐ : ๔๓-๕๖

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑” ในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ใช้การศึกษาเอกสารการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ ๔ ในการบริหารสถานศึกษา (Documentary Study) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๓.๑.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ใช้การศึกษาสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

๑) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต ๑ จำนวน ๒๓๗ โรงเรียน รวมจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด ๑,๘๙๖ รูป/คน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาได้ดังนี้

(๑) เพศ ได้แก่

ชาย	จำนวน ๑,๕๖๙	รูป/คน
หญิง	จำนวน ๔๒๑	รูป/คน

(๒) วุฒิการศึกษา ได้แก่

ต่ำกว่าปริญญาตรี	จำนวน ๖๘๒	รูป/คน
ปริญญาตรี	จำนวน ๑,๒๐๘	รูป/คน
สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน ๓๒๑	รูป/คน

(๓) อายุ ได้แก่

อายุต่ำกว่า ๓๕ ปี	จำนวน ๕๙๓	รูป/คน
อายุ ๓๖ – ๕๐ ปี	จำนวน ๑,๐๐๑	รูป/คน
อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป	จำนวน ๖๑๗	รูป/คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๖๒ โรงเรียน จำนวน ๓๒๗ รูป/คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต ๑ (กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^๑)

(๑) เพศ ได้แก่

ชาย	จำนวน ๓๖๘	รูป/คน
หญิง	จำนวน ๑๙๐	รูป/คน

(๒) วุฒิการศึกษา ได้แก่

ต่ำกว่าปริญญาตรี	จำนวน ๑๕๗	รูป/คน
ปริญญาตรี	จำนวน ๓๔๙	รูป/คน
สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน ๕๒	รูป/คน

(๓) อายุ ได้แก่

อายุต่ำกว่า ๓๕ ปี	จำนวน ๑๓๕	รูป/คน
อายุ ๓๖ – ๕๐ ปี	จำนวน ๓๕๖	รูป/คน
อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป	จำนวน ๖๗	รูป/คน

^๑ Krejcie and Margan, บุญชม ศรีสะอาด , การวิจัยเบื้องต้น,พิมพ์ครั้งที่ ๙.(กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด,๒๕๕๔),หน้า ๘๒-๘๓

ตารางที่ ๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑. เพศ		
๑.๑ ชาย	๑,๒๖๘	๑๙๘
๑.๒ หญิง	๙๔๓	๑๒๙
รวม	๒,๒๑๑	๓๒๗
๒. วุฒิการศึกษา		
๒.๑ ต่ำกว่าปริญญาตรี	๖๘๒	๑๓๕
๒.๒ ปริญญาตรี	๑,๒๐๘	๓๔๙
๒.๓ สูงกว่าปริญญาตรี	๖๑๗	๖๗
รวม	๒,๒๑๑	๓๒๗
๓. อายุ		
๓.๑ ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๕๙๓	๑๓๕
๓.๒ ๓๖ - ๕๐ ปี	๑,๐๐๑	๓๕๖
๓.๓ ๕๑ ปีขึ้นไป	๖๑๗	๖๗
รวม	๒,๒๑๑	๓๒๗

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังกัดหมวด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๓.๓.๑ ประเภทเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังกัดหมวด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checkist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) และแบบปลายเปิด (Open - ended) มี ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ วุฒิการศึกษา และอายุมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checkist)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังกัดหมวด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ แบบมาตราประมาณค่าของลิเกิร์ต (Likert) คือ ๕ ๔ ๓ ๒ ๑ และมีน้ำหนักคะแนนตามระดับการดำเนินงาน ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีความคิดเห็นมาก
- ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย
- ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

๓.๓.๒ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ โดยมีเครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๒. กำหนดขอบเขตการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ด้านการส่งเสริมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ด้านการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปใช้ในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๓. สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

๔. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน ๓ คน

๕. นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตั้งแนบในภาคผนวก

๖. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๐ คน และนำแบบสอบถามหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ตั้งแนบในภาคผนวก และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นเพื่อนำไปติดต่อขออนุญาตถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มอำเภอหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

๒. นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถาม

๓. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและรับแบบสอบถามคืน ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้เพื่อนำไปประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน

๓.๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไป โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐-๕.๐๐ แสดงว่า มีความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐-๔.๔๙ แสดงว่า มีความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐-๓.๔๙ แสดงว่า มีความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐-๒.๔๙ แสดงว่า มีความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๔๙ แสดงว่า มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล^๒

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

๓.๖.๑ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้

- (๑) ค่าความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC) ของแบบสอบถาม
- (๒) ค่าอำนาจจำแนก (Item Total Correlation) ของแบบสอบถาม
- (๓) ค่าความเชื่อมั่น (Alpha-coefficient) ของแบบสอบถาม

๓.๖.๒ สถิติพื้นฐาน

- (๑) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรการหาค่าร้อยละ
- (๒) ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร
- (๓) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

^๒ บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๕๔). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ ๙). กรุงเทพมหานคร : สุริยวิทยาสาน.

๓.๖.๓ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

๑. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยใช้การทดสอบ (t-test แบบ Independent samples)

๒. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F – test แบบ one way ANOVA) เพื่อพบว่ามีความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังกัดหมวด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑” ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานตามหลักสังกัดหมวด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานตามหลักสังกัดหมวด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำแนกตามเพศ วุฒิ การศึกษา และอายุ

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานตามหลักสังกัดหมวด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๔.๔ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

% แทน ค่าร้อยละ

แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

T แทน ค่าสถิติทดสอบ t - test

F แทน ค่าสถิติทดสอบ F – test (one – way anova)

Ss แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of square)

MS แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of square)

DF แทน ขั้นตอนองความอิสระ (Degree of freedom)

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

** แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๔.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา และอายุ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
๑.๑ ชาย	๒๓๙	๖๕.๓๐
๑.๒ หญิง	๘๘	๒๔.๐๐
รวม	๓๒๗	๑๐๐.๐๐
๒. วุฒิการศึกษา		
๒.๑ ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๘๘	๕๑.๔๐
๒.๒ ปริญญาตรี	๗๕	๒๐.๕๐
๒.๓ สูงกว่าปริญญาตรี	๖๔	๑๗.๕๐
รวม	๓๒๗	๑๐๐.๐๐
๓. อายุ		
๓.๑ อายุต่ำกว่า ๓๕ ปี	๘๘	๒๔.๐๐
๓.๒ อายุ ๓๕-๕๐ ปี	๒๑๒	๕๗.๙๐
๓.๓ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป	๒๗	๗.๔๐
รวม	๓๒๗	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๒๖ คน จำแนกตามเพศ ชาย จำนวน ๒๓๙ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๓๐ หญิง จำนวน ๘๘ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๐ วุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๐ มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน ๗๕ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๐.๕๐ และสูงกว่าปริญญาตรี ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๐ อายุ ต่ำกว่า ๓๕ ปีจำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๐ อายุ ๓๕-๕๐ปี จำนวน ๒๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙๐ และ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๐ ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับดังนี้

๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ โดยรวม และรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ ๔.๒ - ๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ (n = ๓๐๔)

ลำดับ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับการพัฒนา			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
๑.	ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๓.๑๖	.๖๘	ปานกลาง	๑
๒.	ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๓.๐๑	.๘๒	ปานกลาง	๓
๓.	ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๙๘	.๗๒	ปานกลาง	๔
๔.	ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๓.๐๑	.๗๑	ปานกลาง	๒
รวมเฉลี่ย		๓.๐๔	.๗๑	ปานกลาง	

จากตารางที่ ๔.๒ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๔$, S.D. = .๗๑) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คือ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๓.๑๖$, S.D. = .๖๘) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๓.๐๑$, S.D. = .๗๑) และด้านการบริหารงานงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๓.๐๑$, S.D. = .๘๒) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๒.๙๘$, S.D. = .๗๒)

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ โดยรวมและรายข้อ (n = ๓๐๔)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๓.๑๖	.๖๘	ปานกลาง	๑

๒. ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๓.๐๑	.๘๒	ปาน กลาง	๓
๓. ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๙๘	.๗๒	ปาน กลาง	๔
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๓.๐๑	.๗๑	ปาน กลาง	๒
รวมเฉลี่ย	๓.๐๔	.๗๑	ปาน กลาง	

จากตารางที่ ๔.๓ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = .71) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คือ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = .68) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = .71) และด้านการบริหารงานงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = .82) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = .72)

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ โดยรวมและรายข้อ (n = 304)

ข้อ	๑. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
๑	มีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนด้วยความเสียสละ	๓.๒๙	.๖๒	ปาน กลาง	๕
๒	ให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรของท้องถิ่น	๓.๒๙	.๖๗	ปาน กลาง	๔
๓	ร่วมในการกำหนดกิจกรรม เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและการทำงานของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นรูปธรรม	๓.๓๐	.๖๗	ปาน กลาง	๑
๔	ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นด้วยความจริงใจ	๒.๘๗	.๙๙	ปาน กลาง	๑๐
๕	ร่วมส่งเสริมการแนะแนวส่งเสริมสถานศึกษาและชุมชน	๒.๙๙	.๘๐	ปาน	๙

ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ				กลาง	
๖	ยกย่องเชิดชูเกียรติ และเผยแพร่ผลงานวิชาการของครู และนักเรียน	๓.๒๙	.๗๓	ปานกลาง	๓
๗	ร่วมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน	๓.๐๑	.๘๒	ปานกลาง	๘
๘	ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น	๓.๒๘	.๗๙	ปานกลาง	๖
๙	สนับสนุนการจัดอบรมแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และครู อย่างสม่ำเสมอ	๓.๐๓	.๘๖	ปานกลาง	๒
๑๐	เชื่อมความสัมพันธ์อย่างเป็นกันเองระหว่าง ครู นักเรียน และชุมชน	๓.๒๗	.๖๘	ปานกลาง	๗
รวมเฉลี่ย		๓.๑๖	.๒๑	ปานกลาง	

จากตารางที่ ๔.๔ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16, S.D. = .21$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร่วมในการกำหนดกิจกรรม เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและการทำงานของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 3.30, S.D. = .27$) รองลงมา คือ สนับสนุนการจัดอบรมแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และครูอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.03, S.D. = .26$) และยกย่องเชิดชูเกียรติ เผยแพร่ผลงานวิชาการของครูและนักเรียนได้กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.29, S.D. = .73$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นด้วยความจริงใจ ($\bar{X} = 2.87, S.D. = .99$)

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ โดยรวมและรายชื่อ (n = ๓๐๔)

ข้อ	๒. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน งบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับการปฏิบัติ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเสียสละทรัพยากรเพื่อ การพัฒนาการศึกษา	๓.๐๕	.๗๙	ปานกลาง	๕

๒	ร่วมให้ความคิดเห็นต่อการวางแผนบริหาร งบประมาณของสถานศึกษา	๓.๐๖	.๙๐	ปาน กลาง	๓
๓	จัดหาอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษา เช่น สื่อการเรียนการสอน	๒.๘๓	.๙๐	ปาน กลาง	๑๐
๔	นำพาสับสนุนการจัดหารายได้เพื่อพัฒนาโรงเรียน	๒.๘๔	.๙๗	ปาน กลาง	๙
๕	มีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาใน รูปแบบต่างๆ ของชุมชน	๒.๙๘	.๗๘	ปาน กลาง	๘
๖	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริม ให้มีการจัด การศึกษาโดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือพัฒนาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัย	๓.๐๖	.๘๙	ปาน กลาง	๔
๗	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเสนอแนะสิ่งที่เป็น ประโยชน์ในสถานศึกษา	๓.๐๓	.๘๑	ปาน กลาง	๖
๘	มีส่วนร่วมในการเห็นชอบกับการร่วมมือใน สถานศึกษา	๓.๐๙	.๙๒	ปาน กลาง	๑
๙	ร่วมวางแผนบริหารงบประมาณต่างๆ เสนอ ข้อคิดเห็นและรับฟังอย่างเสมอภาค	๓.๐๐	.๘๕	ปาน กลาง	๗
๑๐	ติดตาม ตรวจสอบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	๓.๐๖	.๙๔	ปาน กลาง	๒
รวมเฉลี่ย				ปาน กลาง	
		๒.๙๙	.๗๕		

จากตารางที่ ๔.๕ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังกัด ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานงบประมาณตามหลักสังกัด ๔ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๙$, S.D. = .๗๕) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการเห็นชอบกับการร่วมมือในสถานศึกษา ($\bar{X} = ๓.๐๙$, S.D. = .๙๒) รองลงมา คือ ติดตาม ตรวจสอบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = ๓.๐๖$, S.D. = .๙๔) และ

มีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริม ให้มีการจัดการศึกษาโดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือพัฒนาภูมิ (\bar{X} = ๓.๐๖, S.D. = .๘๙) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดหาอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษา เช่น สื่อการเรียนการสอน(\bar{X} = ๒.๘๓, S.D. = .๙๐)

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ โดยรวมและรายข้อ (n = ๓๐๔)

ข้อ	๓. ด้านการมีส่วนร่วมขอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับการปฏิบัติ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑	ให้มีการสอบบรรจุบุคคลากรตรงตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	๒.๘๙	.๙๗	มาก	๘
๒	มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรของสถานศึกษา	๒.๘๖	.๙๓	มาก	๙
๓	มีส่วนร่วมในการจัดให้มีการฝึกอบรมศึกษาดูงานทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน	๓.๐๔	.๘๐	มาก	๕
๔	ร่วมในเป็นสื่อกลางให้กับบุคคลพูดจาไพเราะอ่อนหวาน นำขึ้นชมชวนฟัง	๒.๘๐	.๙๓	มาก	๑๐
๕	ยกย่องและชมเชยผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	๓.๐๖	.๘๕	มาก	๒
๖	ร่วมสร้างขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรทางการศึกษา	๒.๙๑	๑.๐	มาก	๗
๗	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ของการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาคต่อ	๓.๐๕	.๘๑	มาก	๔
๘	ช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาเมื่อมีปัญหา ด้วยความเต็มใจ	๓.๐๕	.๘๕	มาก	๓
๙	การประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคนด้วยความยินดี	๓.๑๙	.๕๗	มาก	๑
๑๐	ร่วมส่งเสริมความมุ่งมั่นในในองค์กรอย่างเสมอภาค และสม่ำเสมอ	๓.๐๐	.๘๔	มาก	๖
รวมเฉลี่ย		๒.๙๘	.๗๒	มาก	

จากตารางที่ ๔.๖ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการมีส่วนร่วมขอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = ๒.๙๘, S.D. = .๗๒) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ การประพุดิตนเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคนด้วยความยินดี ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = .57)
 รองลงมา คือ ยกย่องและชมเชยผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = .55)
 และ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ของการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาคต่อ ($\bar{X} = 3.05$,
 S.D. = .51) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ร่วมในเป็นสื่อกลางให้กับบุคคลพูดจาไพเราะ
 อ่อนหวานน่าชื่นชมชวนฟัง ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = .53)

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ โดยรวมและรายข้อ (n = 304)

ข้อ	๔. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับการปฏิบัติ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
๑	ให้การสนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ นักเรียนได้ไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง	3.05	.56	มาก	5
๒	ส่งเสริมให้มีการนำเอาวัสดุที่เป็นของภูมิปัญญาท้องถิ่น มาจัดทำเป็นให้เป็นสื่อการเรียนการสอน	3.06	.57	มาก	4
๓	ร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ	3.02	.54	มาก	6
๔	ร่วมกำหนดโครงการที่มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความเชื่อของท้องถิ่น	2.83	.57	มาก	8
๕	มีส่วนร่วมในจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นเอกสาร หลักฐานในสถานศึกษา	3.07	.57	มาก	3
๖	มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ วิธีการ และเกณฑ์การ ตัดสิน วัดผล และประเมินผลอย่างยุติธรรม	2.83	.55	มาก	9
๗	มีส่วนร่วมเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย และ ให้ความเสมอภาค	3.27	.60	มาก	1
๘	มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ที่จะช่วยเหลือในสถานศึกษา	3.02	.50	มาก	7
๙	มีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็นและ รับฟังอย่างเสมอภาค	3.22	.62	มาก	2
๑๐	มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารจัดนิทรรศการเผยแพร่ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป	2.82	.50	มาก	10
รวมเฉลี่ย		3.01	.57	มาก	

จากตารางที่ ๔.๗ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการมีส่วนร่วม
 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม
 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ มีส่วนร่วมเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาค ($\bar{X} = 3.27, S.D. = .60$) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็นและรับฟังอย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 3.22, S.D. = .62$) และมีส่วนร่วมในจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นเอกสารหลักฐานในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.07, S.D. = .87$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารจัดนิทรรศการเผยแพร่ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป ($\bar{X} = 2.82, S.D. = .90$)

๔.๓.๒ ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 304)

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
		๑	ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	3.10	.66		
๒	ด้านการบริหารงานงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	2.94	.72	3.16	.79	-2.36	.00**
๓	ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	2.92	.70	3.15	.76	-2.54	.00**
๔	ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	2.97	.70	3.13	.73	-1.83	.00**
รวมเฉลี่ย		2.98	.68	3.19	.73	-2.39	.00**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัว ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	วุฒิการศึกษา					
		ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
๑	ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมี ส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๘๘	.๓๙	๒.๙๔	.๓๗	๔.๒๒	.๕๙
๒	ด้านการบริหารงานงบประมาณ แบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๗๑	.๔๐	๒.๗๒	.๔๑	๔.๑๖	.๖๙
๓	ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมี ส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๗๐	.๔๑	๒.๗๑	.๓๗	๔.๑๑	.๖๖
๔	ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมี ส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๗๔	.๓๗	๒.๗๔	.๓๒	๔.๑๕	.๖๙
รวมเฉลี่ย		๒.๗๖	.๓๖	๒.๗๘	.๓๔	๔.๑๖	.๖๔

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ
เขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบ มีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่าง กลุ่ม	๘๙.๗๒	๒	๔๔.๘๖	๒๓๔.๒๗	.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๖๒.๐๔	๓๒๔	.๑๙		
	รวม	๑๕๑.๗๖	๓๒๖			
๒ ด้านการบริหารงบประมาณแบบ มีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่าง กลุ่ม	๑๐๘.๕๓	๒	๕๔.๒๖	๒๓๓.๗๕	.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๗๕.๒๑	๓๒๔	.๒๓		
	รวม	๑๘๓.๗๔	๓๒๖			
๓ ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมี	ระหว่าง	๑๐๑.๘๘	๒	๕๐.๙๔	๒๓๔.๑๔	.๐๐

ส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	๗๐.๔๙	๓๒๔	.๒๒		
	รวม	๑๗๒.๓๘	๓๒๖			
ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมี ๔ ส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่าง กลุ่ม	๑๐๑.๙๑	๒	๕๐.๙๕	๒๕๗.๗๗	.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๐๔	๓๒๔	.๒๐		
	รวม	๑๖๕.๙๕	๓๒๖			
รวมเฉลี่ย	ระหว่าง กลุ่ม	๑๐๐.๓๖	๒	๕๐.๑๘	๒๖๗.๙๙	.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๖๐.๖๖	๓๒๔	.๑๙		
	รวม	๑๖๑.๐๒	๓๒๖			

ตารางที่ ๔.๑๑ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๗๖	๒.๗๘	๔.๑๖
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๗๖	-	-๐.๐๒	-๑.๔๐**
ปริญญาตรี	๒.๗๘	-	-	-๑.๓๘**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๖	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๒ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๘๘	๒.๙๕	๔.๒๒
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๘๘	-	-๐.๑๐**	-๐.๓๑**
ปริญญาตรี	๒.๙๕	-	-	-๐.๒๑**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๒๒	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๓ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๗๑	๒.๗๒	๔.๑๗
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๗๑	-	-๐.๑๒**	-๐.๒๔**
ปริญญาตรี	๒.๗๒	-	-	-๐.๑๒**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๗	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๔ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา
--------------	-----------	--------------

		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๗๑	๒.๗๑	๔.๑๒
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๗๑	-	-๐.๐๙**	-๐.๒๒**
ปริญญาตรี	๒.๗๑	-	-	-๐.๑๓**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๒	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ด้านการบริหารบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๕ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๗๔	๒.๗๔	๔.๑๕
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๗๔	-	-๐.๐๘**	-๐.๒๒**
ปริญญาตรี	๒.๗๔	-	-	-๐.๑๔**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๕	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = ๓๐๔)

ด้าน ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	อายุ					
		ต่ำกว่า ๓๕ ปี		๓๖-๕๐ ปี		๕๑ ปีขึ้นไป	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
๑	ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมี ส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๓.๐๓	.๕๗	๓.๑๗	.๖๙	๓.๕๐	.๘๐
๒	ด้านการบริหารงานงบประมาณแบบ มีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๘๕	.๖๔	๓.๐๒	.๗๖	๓.๓๑	.๘๘
๓	ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมี ส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๘๔	.๖๓	๓.๐๐	.๗๔	๓.๓๐	.๘๑
๔	ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมี ส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๒.๙๐	.๖๓	๓.๐๔	.๗๒	๓.๑๘	.๘๒
รวมเฉลี่ย		๒.๙๐	.๖๐	๓.๐๕	.๗๑	๓.๓๒	.๘๑

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
------	--	----------------------	----	----	----	---	------

หลักสังคหวัตถุ ๔						
๑ ด้านการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมตาม หลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่างกลุ่ม	๔.๕๑	๒	๒.๒๖	๔.๙๗	.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๔๗.๒๔	๓๒๔	.๕๕		
	รวม	๑๕๑.๗๖	๓๒๖			
๒ ด้านการบริหารงบประมาณ แบบมีส่วนร่วมตาม หลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่างกลุ่ม	๔.๗๘	๒	๒.๓๙	๔.๓๒	.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๗๘.๙๖	๓๒๔	.๕๕		
	รวม	๑๘๓.๗๔	๓๒๖			
๓ ด้านการบริหารงานบุคคล แบบมีส่วนร่วมตาม หลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่างกลุ่ม	๔.๕๔	๒	๒.๒๗	๔.๓๘	.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๖๗.๘๔	๓๒๔	.๕๒		
	รวม	๑๗๒.๓๘	๓๒๖			
๔ ด้านการบริหารงานทั่วไป แบบมีส่วนร่วมตาม หลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๑	๒	๑.๐๐	๑.๙๘	.๑๔
	ภายในกลุ่ม	๑๖๓.๙๔	๓๒๔	.๕๑		
	รวม	๑๖๕.๙๕	๓๒๖			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	๓.๘๐	๒	๑.๙๐	๓.๙๒	.๐๒
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗.๒๒	๓๒๔	.๕๙		
	รวม	๑๖๑.๐๒	๓๒๖			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๘ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมี ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

อายุ	\bar{X}	อายุ		
		ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓๖-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๙	๓.๘๘	๔.๐๓
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓.๗๙	-	-๐.๐๙**	-๐.๒๔**
๓๖-๕๐ ปี	๓.๘๘	-	-	-๐.๑๕**
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๐๓	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ พบว่า ต่ำกว่า ๓๕ ปี ๓๖-๕๐ ปี ๕๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๙ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	อายุ		
		ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓๖-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๔	๓.๘๔	๔.๐๕
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓.๗๔	-	-๐.๑๐**	-๐.๓๑**
๓๖-๕๐ ปี	๓.๘๔	-	-	-๐.๒๑**
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๐๕	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ พบว่า ต่ำกว่า ๓๕ ปี ๓๖-๕๐ ปี ๕๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๒๐ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	อายุ		
		ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓๖-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๙	๓.๙๑	๔.๐๓
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓.๗๙	-	-๐.๑๒**	-๐.๒๔**
๓๖-๕๐ ปี	๓.๙๑	-	-	-๐.๑๒**
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๐๓	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ พบว่า ต่ำกว่า ๓๕ ปี ๓๖-๕๐ ปี ๕๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๒๑ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ด้านการบริหารบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	อายุ		
		ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓๖-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๘๑	๓.๙๐	๔.๐๓
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓.๘๑	-	-๐.๐๙**	-๐.๒๒**
๓๖-๕๐ ปี	๓.๙๐	-	-	-๐.๑๓**
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๐๓	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ พบว่า ต่ำกว่า ๓๕ ปี ๓๖-๕๐ ปี ๕๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๒๒ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	อายุ		
		ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓๖-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๘๑	๓.๘๙	๔.๐๓
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๓.๘๑	-	-๐.๐๘**	-๐.๒๒**
๓๖-๕๐ ปี	๓.๘๙	-	-	-๐.๑๔**
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๐๓	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ พบว่า ต่ำกว่า ๓๕ ปี ๓๖-๕๐ ปี ๕๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๒๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑	ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่างกลุ่ม	๘๙.๗๒	๒.๐๐	๔๔.๘๖	๒๓๔.๒๗	.๐๐
		ภายในกลุ่ม	๖๒.๐๔	๓๒๔.๐๐	.๑๙		
		รวม	๑๕๑.๗๖	๓๒๖.๐๐			
๒	ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่างกลุ่ม	๑๐๘.๕๓	๒.๐๐	๕๔.๒๖	๒๓๓.๗๕	.๐๐
		ภายในกลุ่ม	๗๕.๒๑	๓๒๔.๐๐	.๒๓		
		รวม	๑๘๓.๗๔	๓๒๖.๐๐			
๓	ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่างกลุ่ม	๑๐๑.๘๘	๒.๐๐	๕๐.๙๔	๒๓๔.๑๔	.๐๐
		ภายในกลุ่ม	๗๐.๔๙	๓๒๔.๐๐	.๒๒		
		รวม	๑๗๒.๓๗	๓๒๖.๐๐			
๔	ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระหว่างกลุ่ม	๑๐๑.๙๑	๒.๐๐	๕๐.๙๕	๒๕๗.๗๗	.๐๐
		ภายในกลุ่ม	๖๔.๐๔	๓๒๔.๐๐	.๒๐		
		รวม	๑๖๕.๙๕	๓๒๖.๐๐			
รวมเฉลี่ย		ระหว่างกลุ่ม	๑๐๐.๓๖	๒.๐๐	๕๐.๑๘	๒๖๗.๙๙	.๐๐
		ภายในกลุ่ม	๖๐.๖๖	๓๒๔.๐๐	.๑๙		
		รวม	๑๖๑.๐๒	๓๒๖.๐๐			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๔ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๗๖	๒.๗๘	๔.๑๖
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๗๖	-	-๐.๐๒	-๑.๔๐**
ปริญญาตรี	๒.๗๘	-	-	-๑.๓๘**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๖	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๒๕ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๘๘	๒.๙๕	๔.๒๒
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๘๘	-	-๐.๐๖	-๑.๓๔**
ปริญญาตรี	๒.๙๕	-	-	-๑.๒๘**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๒๒	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๕ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๒๖ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๗๑	๒.๗๒	๔.๑๗
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๗๑	-	-๐.๐๑	-๑.๔๕**
ปริญญาตรี	๒.๗๒	-	-	-๑.๔๕**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๗	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๖ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๒๗ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๗๑	๒.๗๑	๔.๑๒
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๗๑	-	-๐.๐๐	-๑.๔๐**
ปริญญาตรี	๒.๗๑	-	-	-๑.๔๑**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๒	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๒๘ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๒.๗๔	๒.๗๔	๔.๑๕
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒.๗๔	-	-๐.๐๐	-๑.๔๑**
ปริญญาตรี	๒.๗๔	-	-	-๑.๔๑**
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๕	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ เป็นรายคู่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๔.๓.๓ ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ผลปรากฏตามตารางที่ ๔.๑๖ - ๔.๑๙

ตารางที่ ๔.๒๙ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔

ข้อ	แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ			
๑	ร่วมในการกำหนดกิจกรรม เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและการทำงานของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นรูปธรรม	๓๒	๒๕.๘๑
๒	สนับสนุนการจัดอบรมแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และครูอย่างสม่ำเสมอ	๒๖	๒๐.๙๗
๓	ยกย่องเชิดชูเกียรติ และเผยแพร่ผลงานวิชาการของครูและนักเรียน	๒๑	๑๖.๙๓
๔	ให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรของ	๑๘	๑๔.๕๒

ท้องถิ่น			
๕	มีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนด้วยความเสียสละ	๑๕	๑๒.๑๐
๖	ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น	๑๒	๙.๖๗
โดยภาพรวม		๑๒๔	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒๙ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ พบว่า ร่วมในการกำหนดกิจกรรม เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและการทำงานของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นรูปธรรม (ร้อยละ ๒๕.๘๑) สนับสนุนการจัดอบรมแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และครูอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ ๒๐.๙๗) และร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ร้อยละ ๙.๖๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๐ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ ๔

ข้อ	แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
๒.ด้านการบริหารงบประมาณ			
๑	มีส่วนร่วมในการเห็นชอบกับการร่วมมือในสถานศึกษา	๒๗	๓๑.๐๔
๒	ติดตาม ตรวจสอบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	๑๙	๒๑.๘๔
๓	ร่วมให้ความคิดเห็นต่อการวางแผนบริหารงบประมาณของสถานศึกษา	๑๙	๒๑.๘๔
๔	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริม ให้มีการจัดการศึกษาโดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัย	๑๐	๑๑.๔๙
๕	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเสียสละทรัพยากรเพื่อการพัฒนา	๗	๘.๐๔

การศึกษา			
๖	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ในสถานศึกษา	๕	๕.๗๕
โดยภาพรวม		๘๗	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓๐ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า มีส่วนร่วมในการเห็นชอบกับการร่วมมือในสถานศึกษา (ร้อยละ ๓๑.๐๔) ร่วมให้ความคิดเห็นต่อการวางแผนบริหารงบประมาณของสถานศึกษา (ร้อยละ ๒๑.๘๔) และ ติดตามตรวจสอบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ ๒๑.๘๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๑ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔

ข้อ	แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
๓.ด้านการบริหารบุคคล			
๑	การประพุดิตนเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคนด้วยความยินดี	๓๖	๓๐.๐๐
๒	ยกย่องและชมเชยผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	๒๕	๒๐.๘๓
๓	ช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาเมื่อมีปัญหา ด้วยความเต็มใจ	๒๐	๑๖.๖๗
๔	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ของการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาคต่อ	๑๗	๑๔.๑๗
๕	มีส่วนร่วมในการจัดให้มีการฝึกอบรมศึกษาดูงานทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน	๑๓	๑๐.๘๔
๖	ร่วมส่งเสริมความมุ่งมั่นในในองค์กรอย่างเสมอภาค และสม่ำเสมอ	๙	๗.๔๙
โดยภาพรวม		๑๒๐	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓๑ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า การประพุดิตนเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคนด้วยความ

ยินดี (ร้อยละ ๓๐.๐๐) ยกย่องและชมเชยผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ ๒๐.๘๓) และ ช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาเมื่อมีปัญหา ด้วยความเต็มใจ (ร้อยละ ๑๖.๖๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๒ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔

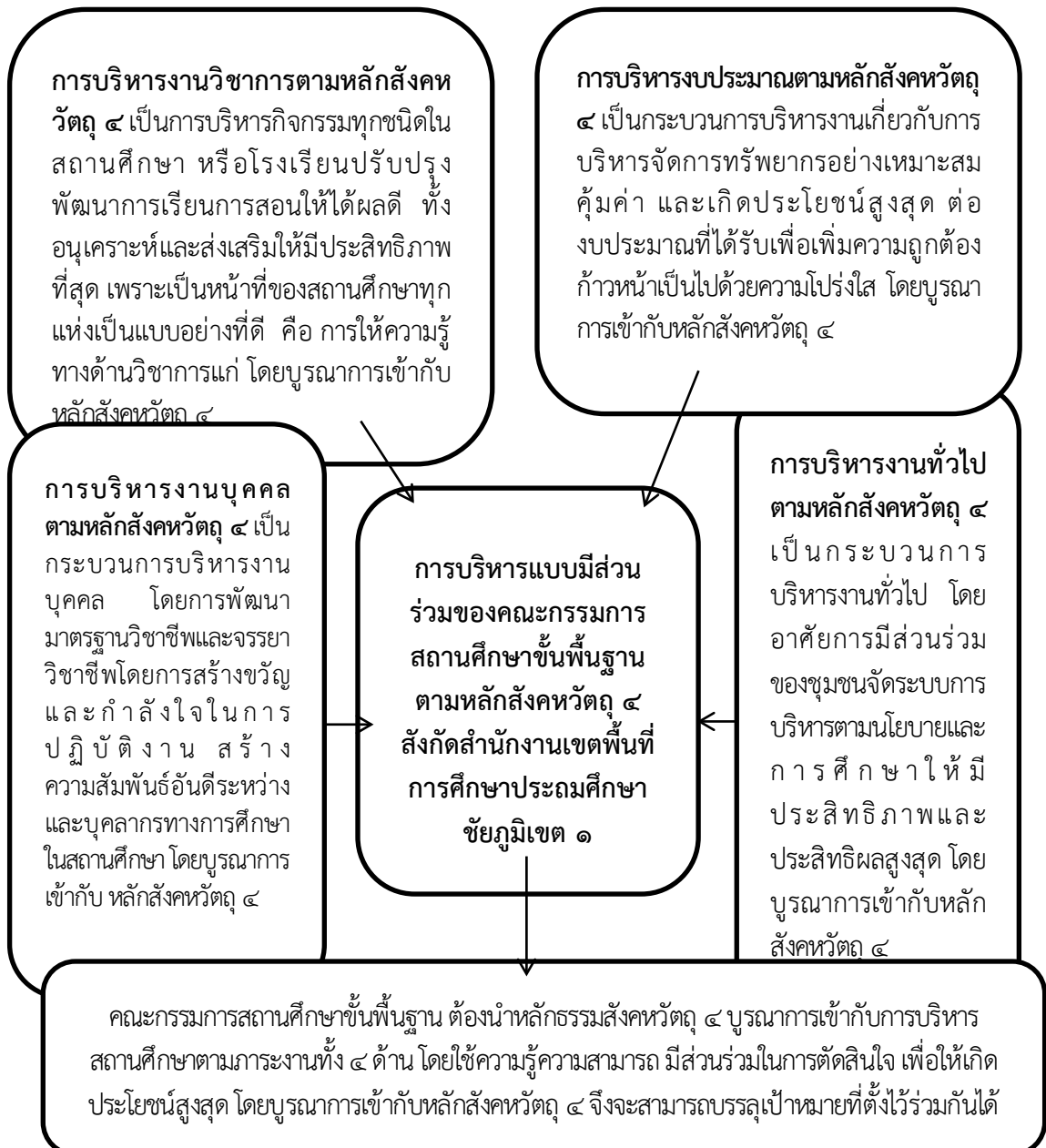
ข้อ	แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔	จำนวน (ก)	ร้อยละ (%)
๔.ด้านการบริหารงานทั่วไป			
๑	มีส่วนร่วมเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาค	๒๘	๓๔.๑๕
๒	มีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็นและรับฟังอย่างเสมอภาค	๑๙	๒๓.๑๗
๓	มีส่วนร่วมในจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นเอกสารหลักฐานในสถานศึกษา	๑๔	๑๗.๐๗
๔	ส่งเสริมให้มีการนำเอาวัสดุที่เป็นของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นสื่อการเรียนการสอน	๑๐	๑๒.๒๐
๕	ให้การสนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้นักเรียนได้ไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง	๗	๘.๕๔
๖	ร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ	๔	๔.๘๗
โดยภาพรวม		๘๒	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓๒ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า มีส่วนร่วมเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย

และให้ความเสมอภาค (ร้อยละ ๓๔.๑๕) มีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็นและรับฟังอย่างเสมอภาค (ร้อยละ ๒๓.๑๗) และ มีส่วนร่วมในจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นเอกสารหลักฐานในสถานศึกษา (ร้อยละ ๑๗.๐๗) ตามลำดับ

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้ จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

๕.๑ สรุปผล

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

โดยแต่ละข้อมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผล

จากการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ สรุปผลได้ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการ ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ อยู่ในระดับปานกลางทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยแบ่งออกเป็น

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔

๒. ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔

๓. ด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔

๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔

ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔

(ตารางที่ ๓) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

๑.๑ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่าข้อที่มีการร่วมการบริหารงานวิชาการดังนี้ที่อยู่ในระดับปานกลางเท่ากันนั้นได้แก่ ร่วมในการกำหนดกิจกรรม เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและการทำงานของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นรูปธรรม อันดับสองเป็นการร่วมมือสนับสนุนการจัดอบรมแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และครูอย่างสม่ำเสมอ และอันดับสามยกย่องเชิดชูเกียรติ และเผยแพร่ผลงานวิชาการของครูและนักเรียน ตามตาราง (ตารางที่ ๔.๓)

๑.๒ ด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบสามกิจกรรมแรกที่มีการร่วมการบริหารงานวิชาการดังนี้ มีส่วนร่วมในการเห็นชอบกับการร่วมมือในสถานศึกษา ร่วมให้ความคิดเห็นต่อการวางแผนบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริม ให้มีการจัดการศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยมีส่วนร่วม ร่วมในการสนับสนุนเสี่ยสละทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งอยู่ระดับปานกลางเท่ากัน (ตารางที่ ๔.๔)

๑.๓ ด้านการมีส่วนร่วมขอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบสามอันดับในการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การประพุดิตนเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคนด้วยความยินดี ยกย่องและชมเชยผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาเมื่อมีปัญหา ด้วยความเต็มใจ (ตารางที่ ๔.๕)

๑.๔ ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบอันดับที่อยู่ในระดับการปฏิบัติงานมากได้แก่ข้อที่มีส่วนร่วมเป็นแบบอย่างในการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาค มีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็นและรับฟังอย่างเสมอภาค และมีส่วนร่วมในจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นเอกสารหลักฐานในสถานศึกษา

๒. ด้านการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยแบ่งออกเป็นรายด้านดังนี้

๒.๑ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒.๒ จำแนกตามอายุ พบว่า อายุต่ำกว่า ๓๕ ปี อายุ ๓๖-๕๐ ปี อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒.๓ จำแนกตามเพศพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ พบว่า ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรักและความเอาใจใส่การปฏิบัติหน้าที่ (ร้อยละ ๒๒.๕๐) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนในสถานศึกษาอย่างเต็มกำลังเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ ๒๑.๖๖) และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการมาเรียนของผู้เรียน (ร้อยละ ๑๘.๓๓)

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๑. จากการวิเคราะห์พบว่าการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จะเห็นว่างานทั้ง ๔ ฝ่ายของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันนี้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการตามแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา ที่มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๔๐ กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนั้นบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีมากขึ้นและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงมากขึ้นด้วยเช่นกัน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ในด้านวิชาการมีมากขึ้น จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (๒๕๕๒ : ๙๑ - ๙๓) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จะเห็นว่างานทั้ง ๔ ฝ่ายของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางในรายด้าน แต่ในระดับข้อย่อยฝ่ายบริหารทั่วไปจะเห็นได้ชัดว่าคณะกรรมการจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยมีส่วนร่วมเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาคนี้จะมาอันดับหนึ่ง

๒. จากการวิเคราะห์พบว่าแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำแนกตามสถานภาพพบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ ที่เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาถือว่าคณะของบุคคลกรที่เป็นตัวแทนของชุมชน เป็นกลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจมาสู่สถานศึกษา ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้งานวิชาการมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่างก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรและสถานศึกษา

เนื่องจากการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาได้มีการวิเคราะห์สถานภาพของสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ภายในสถานศึกษาเพื่อหาจุดอ่อนจุดแข็งของสถานศึกษา และวิเคราะห์ภายนอกสถานศึกษาเพื่อหาโอกาสและอุปสรรคที่เอื้อและไม่เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาเมื่อได้ข้อมูลดังกล่าวก็จะนำมากำหนดทิศทางในการบริหารสถานศึกษาซึ่งได้แก่วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเห็นชอบกับการร่วมมือในสถานศึกษา

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑ พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำมาเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไป

๑.๑ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ผู้วิจัยพบว่า ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นด้วยความจริงใจ ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญร่วมมือกับชุมชนให้มากกว่านี้ โดยผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ชุมชนได้มาเข้าร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้มากกว่านี้

๑.๒ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ผู้วิจัยพบว่า ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือจัดหาอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษา เช่น สื่อการเรียนการสอน ดังนั้นทางโรงเรียนควรชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาว่างบประมาณที่ทางกระทรวงศึกษาธิการจัดสรรมานั้นใช้จ่ายอะไรบ้างและไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

๑.๓ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ผู้วิจัยพบว่า ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือร่วมในเป็นสื่อกลางให้กับบุคคล พุดจาไพเราะอ่อนหวานน่าชื่นชมชวนฟัง ประเด็นนี้สำคัญ สถานศึกษาควรเอาหลักสังคหวัตถุ ๔ มาใช้ โดยใช้ ปิยวาจา ถ้าเขายินดีด้วยการพุดจาไพเราะน่ารักก็สงเคราะห์ด้วยวาจาไพเราะน่ารัก

๑.๔ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ผู้วิจัยพบว่า ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสาร จัดนิทรรศการเผยแพร่ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจ และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาควรที่จะต้องให้ความร่วมมือในด้านการสื่อสาร และนำเอาจุดเด่นในชุมชนมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก แล้วชุมชนก็จะได้เข้ามาร่วมกิจกรรมในสถานศึกษา

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

๑.๑ จากวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นด้วยความจริงใจ ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ความร่วมมือกับชุมชนให้มากกว่านี้ โดยผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ชุมชนได้มาเข้าร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้มากกว่านี้

๑.๒ จากวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือจัดหาอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษา เช่น สื่อการเรียนการสอน ดังนั้นทางโรงเรียนควรชี้แจง ทำความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาว่างบที่ทางกระทรวงศึกษาธิการจัดสรรมานั้นใช้จ่ายอะไรบ้างและไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

๑.๓ จากวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงานบุคคลแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือร่วมในเป็นสื่อกลางให้กับบุคคลพูดจาไพเราะอ่อนหวานน่าชื่นชมชวนฟัง ประเด็นนี้สำคัญ สถานศึกษาควรเอาหลักสังคหวัตถุ ๔ มาใช้ โดยใช้ ปิยวาจา ถ้าเขายินดีด้วยการพูดจาไพเราะน่ารักก็สงเคราะห์ด้วยวาจาไพเราะน่ารัก

๑.๔ จากวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารจัดนิทรรศการเผยแพร่ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป และนำเอาจุดเด่นภายในชุมชนมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก แล้วชุมชนก็จะได้เข้ามาร่วมกิจกรรมในสถานศึกษา

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๒.๒ ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

๒.๓ ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

สุพักตร์ พิบูลย์, กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือใคร มีบทบาทอย่างไร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/๑๘๑๓๖๐> [๒๐ มี.ค.๒๕๖๑]

อง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๐-๕๑, ดุราลัยเถียนในพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔๒.

Krejcie and Margan, บุญชม ศรีสะอาด การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๙. (กรุงเทพมหานคร:บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด, ๒๕๕๔) หน้า ๕๓.

ถวิล เกษสุพรรณ. การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลเขต ๕. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. (๒๕๕๒).

สมเดช สาวินดี. การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต ๕.วิทยานิพนธ์ ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (๒๕๕๓).

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕ กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. (๒๕๕๐).

ธีระ รุญเจริญ. ความเป็นมืออาชีพในการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษายุคปฏิรูป การศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท. (๒๕๕๓).

ชาญชัย อาจิมสมาจาร. กลยุทธ์การเป็นผู้นำสำหรับนักบริหารประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ชัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๑. (๒๕๕๓)

ณัฐรฎา พวงจันทร์. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (๒๕๕๓).

ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล . การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต ๔. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (๒๕๕๓).

เลิศดาว กลิ่นศรีสุข; พิมพ์ลักษณ์: นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖

จำเนียร พลหาญ วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ : ๑๑ ฉบับที่ : ๑ เลขหน้า : ๒๗๑-๒๘๖ ปีพ.ศ. : ๒๕๖๐

วาสนา มั่นชัย . การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสิทธิ์.(๒๕๕๙).
กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑).

วันชัย โกลละสุต. การบริหารแบบมีส่วนร่วม.กรุงเทพ : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย.(๒๕๕๙).

ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. การพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านโนนอานวย อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.(๒๕๕๗).

จันทรานี สงวนนาม.ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยท์. (๒๕๕๕).

โนชญ์ ชาญด้วยกิจ.การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๒. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.(๒๕๕๓).

สมยศ นาวิการ.การบริหารและพฤติกรรมองค์การ เรื่องการจูงใจ:จากแนวความคิดไปสู่การประยุกต์ใช้ กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์บรรณกิจ.(๒๕๕๐).

สันติ บุญภิรมย์, นวัตกรรมการบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๒), ๒.

เมตต์ เมตการุณจิต,การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม, พิมพ์ครั้งที่๓ (กรุงเทพมหานคร:บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๓), ๑๐.

จันทรานี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (นนทบุรี: บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๓), ๑๖๗

ฉลาด จันทรสมบัติ, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น,”วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ๒, ๑(มกราคม-เมษายน ๒๕๕๓): ๑๗๖-๑๗๗.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร, ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, ๒๕๕๕), ๒๐๙-๒๑๑.

ประภาพรรณ รักเลี้ยง, หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (ม.ป.ท., ๒๕๕๖), ๑๒๓.

๑) สันติ บุญภิรมย์, นวัตกรรมการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่๒ (กรุงเทพมหานคร:บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๒),๖๒-๖๓.

- ทิพวรรณ เสนจันทร์ชัย, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิคจำปา ๕ กลีบ,” วิชาการ ๑๓, ๓ (กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๕๓): ๓๖
- คริส อากีร์ริส (Chris Argyris), Human behavior at work: Organizational behavior (New York: McGraw-Hill, 1981), 162-167.
- สแวนส์เบอร์ก (Swansburg), “A Ladder of Citizen Participation,” Journal of the American Institute of Planners, 35, 4 (July 1969): 216-224.
- อูซซี่ (Uzzi) John M. Cohen and Norman T. Uphoff, Rural development participation, (New York: Rural Development Committee Center for International Studies Connell University, 1977), 219-220.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์, ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา, ๒๐๙-๒๑๑.
- จันทร์ธานี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (นนทบุรี: บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๓), ๑๖๘.
- สัมพันธ์ กางเพ็ง, “รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา” วารสารวิชาการกรมวิชาการ ๕, ๔ (เมษายน ๒๕๔๕): ๕๐
- แอนโทนี William P. Anthony, Participative Management, (Massachusetts: Addison Wesley, 1978), 27-29.
- เดวิส David C. McClelland, The Achieving Society (New York: Van Nostrand, 1961), 100-112
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) ป.ธ.๙ ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, วัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๔๘
- <https://www.gotoknow.org/posts/๓๗๑๒๒๓>
- อง. จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๑. คุรยละเอียดในพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔๓.
- ช. อิติ. (ไทย) ๒๕/๙๘/๔๗๓. คุรยละเอียดในสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร), ธรรมะสร้างเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๑), หน้า ๑๓.
- กรมการศาสนา, สารานุกรมไทย ฉบับเยาวชน เล่ม ๔, (กรุงเทพมหานคร : พระบรมมหาราชวัง, ๒๕๔๔), หน้า ๓๘.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก, หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส ๐๑๑ พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓), (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๙-๒๓.
- ไสว มาลาทอง, คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๓๓
- พุทธทาสภิกขุ, บริหารธุรกิจแบบพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๓๓.), หน้า ๑๕

พระวีรวัฒน์ รอดสุโข, “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาเรื่อง สังคหวัตถุ๔ พรหมวิหาร๔ ไตรลักษณ์ ๓ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ระหว่างการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนและการสอนตามปกติ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), หน้า ๒๑.

คาถามหาเสน่ห์ (Happiness), <http://swhappinesss.blogspot.com/2011/01/blogpost-03.html>,(๑๑กันยายน ๒๕๖๑)

พุกษา พุทธิรักษ์, การบริหารจัดการสหกรณ์ การเกษตร ตามหลักสังคหวัตถุ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขารัฐประศาสนศาสตร์) (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาร

ราตรี พลพัฒน์. (๒๕๕๓). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓.ลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๔๘.

น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์ การมีส่วนร่วมและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ปรียญวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา(๒๕๔๖).

มะลิกามาศ เสงี่ยมแก้ว. การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต ๓. ปรียญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (๒๕๕๐).

ทวีศักดิ์ แก้วพิพัฒน์ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑. ปรียญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม. (๒๕๕๐).

อรัญ แก้วทอง. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒.ปรียญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (๒๕๕๐).

อานนท์ นามเพ็ง. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒.วิทยานิพนธ์ปรียญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (๒๕๕๓).

ครารัฐ หงส์วิเศษ. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนในเขตตำบลแหลมกลัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด. วิทยานิพนธ์ปรียญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.(๒๕๕๓).

วีระศักดิ์ เนียมสวัสดิ์, “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพัทลุง” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ

ดอนเดอร์โรและเกรซ มาเรีย Dendero and Grace Marie, School-Based Decision Making on Student Achievement as Academic Skills, Dissertation Abstracts International, 59-04A: 66.

เอลเลียท D.C. Elliont, “Collaborative, decentralized management and perceptions of quality schooling outcome” Dissertation Abstracts International 52,10 (1994) : 3468-A.

เจนลิง Jenlink, 2000 ; อ้างถึงใน มะลิกามาศ เสงี่ยมแก้ว, ๒๕๕๐ : ๘๘

ไอเวอร์สัน คริสติน่า เจานน์ Iverson Christina Joann, 2001 : A case Study ; อ้างถึงใน ประดับ ยอดปองเทศ, ๒๕๕๓ : ๓๘

แมรี – วอซควิช ลิลเลียน. Mari – Vazquez, Lillio, 2000 : 265 ; อ้างถึงใน ถวัลย์ สมศักดิ์ศรี ๒๕๕๓: ๕๖

กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๐ : ๔๓-๕๖

Krejcie and Margan, บุญชม ศรีสะอาด , การวิจัยเบื้องต้น,พิมพ์ครั้งที่ ๙.(กรุงเทพมหานคร:บริษัท สุวีริยาสาสน์ จำกัด,๒๕๕๔),หน้า ๘๒-๘๓

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC: Index of Concurrence)
เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
หลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑”

ตอนที่ ๑ คำอธิบาย ๑ หมายถึง คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

○ หมายถึง ไม่แสดงความคิดเห็น

-๑ หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑	ระดับการปฏิบัติ		
		๑	๐	-๑
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔				
๑.	มีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนด้วยความเสียสละ			
๒.	ให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรของท้องถิ่น			
๓.	ให้ความร่วมมือในการกำหนดกิจกรรม เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและการทำงานของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นรูปธรรม			
๔.	ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นด้วยความจริงใจ			
๕.	ร่วมส่งเสริมการแนะแนวส่งเสริมสถานศึกษาและชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ			
๖.	ยกย่องเชิดชูเกียรติ และเผยแพร่ผลงานวิชาการของครูและนักเรียน			
๗.	ร่วมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน			
๘.	ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น			
๙.	ควรสนับสนุนการจัดอบรมแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และครูอย่างสม่ำเสมอ			
๑๐.	เชื่อมความสัมพันธ์อย่างเป็นกันเองระหว่าง ครู นักเรียน และชุมชน			

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑	ระดับการปฏิบัติ		
		๑	๐	-๑
๒. ด้านการบริหารงบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ ๔				
๑๑.	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเสียสละทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษา			
๑๒.	มีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นต่อการวางแผนบริหารงบประมาณของสถานศึกษา			
๑๓.	จัดหาอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษา เช่น สื่อการเรียนการสอน			

๑๔.	นำพาสถัสนุนการจัดหารายได้เพื่อพัฒนาโรงเรียน			
๑๕.	มีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ของชุมชน			
๑๖.	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริม ให้มีการจัดการศึกษาโดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัย			
๑๗.	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ในสถานศึกษา			
๑๘.	มีส่วนร่วมในการเห็นชอบกับการร่วมมือในสถานศึกษา			
๑๙.	ร่วมวางแผนบริหารงบประมาณต่างๆ เสนอข้อคิดเห็นและรับฟังอย่างเสมอภาค			
๒๐.	ติดตาม ตรวจสอบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง			
๓. ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔				
๒๑.	ให้มีการสอบบรรจุบุคคลากรตรงตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามา			
๒๒.	มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรของสถานศึกษา			
๒๓.	มีส่วนร่วมในการจัดให้มีการฝึกอบรมศึกษาดูงานทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน			
๒๔.	ร่วมในเป็นสื่อกลางให้กับบุคคลหลุดจาพะไระอ่อนหวานนำขึ้นชมชวนฟัง			
๒๕.	ยกย่องและชมเชยผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน			
๒๖.	ร่วมสร้างขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรทางการศึกษา			
๒๗.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ของการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาคต่อ			
๒๘.	ช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาเมื่อมีปัญหา ด้วยความเต็มใจ			
๒๙.	การประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคนด้วยความยินดี			
๓๐.	ร่วมส่งเสริมความมุ่งมั่นในในองค์กรอย่างเสมอภาค และสม่าเสมอ			
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔				
๓๑.	ให้การสนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้นักเรียนได้ไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง			
๓๒.	ส่งเสริมให้มีการนำเอาวัสดุที่เป็นของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นให้เป็นสื่อการเรียนการสอน			
๓๓.	ร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ			

๓๔.	ร่วมกำหนดโครงการที่มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความเชื่อของท้องถิ่น			
๓๕.	มีส่วนร่วมในจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นเอกสารหลักฐานในสถานศึกษา			
๓๖.	ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ วิธีการ และเกณฑ์การตัดสิน วัตถุประสงค์ และประเมินผลอย่างยุติธรรม			
๓๗.	มีส่วนร่วมเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย และให้ความเสมอภาค			
๓๘.	มีส่วนร่วมอย่างเต็มใจที่จะช่วยเหลือในสถานศึกษา			
๓๙.	มีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็นและรับฟังอย่างเสมอภาค			
๔๐.	มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารจัดนิทรรศการเผยแพร่ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป			

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔

.....

.....

.....

.....

๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ ๔

.....

.....

.....

.....

๓. ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ ๔

.....

.....

.....

.....

๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ ๔

.....

.....

.....

.....

ขอเจริญพรขอบคุณที่กรุณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
พระสมุห์ขวัญชัย ปณฺญาวโร (สาธุการักษ์)
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑ พิเศษ/๒๕๖๑

บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร.สังวาล เพ็ญยุระ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสมุห์ขวัญชัย ปณญาวโร (สาสารักษ์) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๑๗ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑” โดยมี
พระครูสมเอนาเขตคณารักษ์,ดร.และ ดร.สุนทร สายคำ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จึงขอความ
ร่วมมือท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

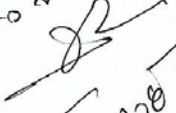
บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระสมุห์ขวัญชัย ปณญาวโร (นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๕ ๑๓๗ ๓๙๗๐

๓๗๐ ๑/๑๗

 (ดร.สังวาล เพ็ญยุระ)
 ๒๕ ก.ย. ๖๑.

ภาคผนวก ค.

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑ พิเศษ/๒๕๖๑

บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

นมัสการ พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปัญญา, ดร., ป.ธ. ๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสมุห์ขวัญชัย ปณญาวโร (สาสารักษ์) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๑๗ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑” โดยมี
พระครูสมัธธานเขตคณารักษ์,ดร.และ ดร.สุนทร สายคำ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จึงขอความ
ร่วมมือท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

ผช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระสมุห์ขวัญชัย ปณญาวโร (นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๕ ๑๓๗ ๓๙๗๐

นางอรุณศรี
อรุณศรี
อรุณศรี
(อรุณศรี อรุณศรี)

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑ พิเศษ/๒๕๖๑

บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.ธีระศักดิ์ บึงมม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสมุห์ขวัญชัย ปณฺญาวโร (สาธารักษ์) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๑๗ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑” โดยมี
พระครูโสภณเขตคนารักษ์,ดร.และ ดร.สุนทร สายคำ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จึงขอความ
ร่วมมือท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

ผช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระสมุห์ขวัญชัย ปณฺญาวโร (นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๕ ๑๓๗ ๓๙๗๐

ภาคผนวก ง.

ภาคผนวก จ.

ภาคผนวก ค.

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๔๐๓๘ / ๕๗

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. แบบสอบถาม	จำนวน	ชุด
	๒. แบบสอบถาม	จำนวน	ชุด

ด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ได้อนุญาตให้ พระสมุห์ขวัญชัย ปญญาโร บัณฑิตมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ลงพื้นที่สถานศึกษาเพื่อแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรโรงเรียนในสังกัด ในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคห - วัตถุ ๔

จึงเรียนมาเพื่อให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนชน มุทาพร)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑

กลุ่มอำนาจการ

โทร. ๐๔๔-๘๒๑๕๐๐ ต่อ ๐

โทรสาร ๐๔๔-๘๑๑๖๕๘

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ ฉายา/นามสกุล : พระสมุห์ขวัญชัย ปญญาวโร (สาละรักษ์)
- วัน เดือน ปีเกิด : วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗
- ภูมิลำเนาที่เกิด : ๑๕๐ หมู่ ๖ บ้านโนนมะค่า ตำบลท่าใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ ๓๖๒๑๐
- การศึกษา : จบชั้นประถมศึกษา ๖ โรงเรียนราษฎร์บำรุง ตำบลท่าใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ
- ประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)
- จบนักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนจังหวัดชัยภูมิ
- จบปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ (พธ.บ)
- ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลท่าใหญ่
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดอุดรนพพาลัย บ้านโนนมะค่า ตำบลท่าใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ ๓๖๒๑๐
- หมายเลขโทรศัพท์ : ๐๙๕-๑๓๗-๓๙๗๐